

- Miljøgodkendelse
Ndr. Ellebygård
Kirkseskolevej 9
3751 Østermarie

Kolofon: Bornholms Regionskommune; September 2009

Udarbejdet af:	Teknik & Miljø
Layout & Tryk:	Teknik & Miljø
Journalnummer:	09.02.15P19-0082
Sagsbehandler:	Helle Thers
Kortbilag:	Kort & Matrikelstyrelsen

Ndr. Ellebygård

Ndr. Ellebygård
Kirkeskolevej 9
3751 Østermarie
Ejendomsnummer:4000017395
CHR nr. 15646
CVR nr. 80970951
P-nr. 1002610066
Mobilnr. 40446366
E-mail: braendegaard@mail.tele.dk

§12-Miljøgodkendelse til Ndr. Ellebygård

Godkendelsesdato: 1. oktober 2009

Oktober 2009

Indholdsfortegnelse

Miljøgodkendelse til Ndr. Ellebygård.....	6
1 Generelle vilkår	6
1.a Vilkår vedrørende dispensation fra afstandskrav til naboskel	7
1.1 Vilkår vedrørende drift og indretning.....	7
1.2 Vilkår vedrørende årsproduktion	7
1.3 Vilkår vedrørende information og ændringer på ejendommen	7
2 Vilkår vedrørende produktionsanlægget	9
2.1 Staldinventar- og drift.....	9
2.2 Ventilation.....	9
2.3 Rengøring af staldanlæg	9
2.4 Lugt.....	9
2.5. Vilkår vedrørende gyllelagune og fortank	9
2.6 Gødningsoptagelse.....	10
2.7 Gyllehåndtering.....	10
2.8 Transport.....	10
2.9 Spildevand og overfladevand.....	10
2.10 Uheld og risici.....	11
2.11 Støjkloder	11
2.12 Skadedyr	12
2.13 Støv	12
2.14 Oplag af olie, affald, pesticider og øvrige kemikalier	12
Olie	12
Affald.....	12
Sprøjtemidler og medicin.....	13
3 Vilkår om udspretningsarealer.....	13
4 Vilkår vedrørende bedst tilgængelige teknologi/Renere teknologi.....	14
5 Vilkår vedrørende tilsyn, kontrol og egenkontrol.....	14
Godkendelsens forudsætninger – miljøteknisk beskrivelse	15
6. Beskrivelse af produktionsanlægget og bedriftens arealer.....	15
6.1 Ansøger og ejerforhold	15
6.2 Husdyrbruget.....	15
6.3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.....	15
6.3.1 Landskabelig placering af Ndr. Ellebygård.....	15
6.3.2 Brændegård placering i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mm.	16
6.4. Ejendommens bygningsanlæg.....	17
6.4.1 Produktionsanlægget	17
6.5 Ejendommens husdyrhold.....	18
6.5.1 Husdyrhold over 500 dyreenheder pr. ejendom og op til 950 DE pr. bedrift.....	18
6.6 Opbevaringskapacitet.....	18
6.6.1 Produktion af husdyrgødning.....	18
6.6.2 Ejendommens opbevaringsanlæg	19
6.7 Bedriftens landbrugsjord.....	19
6.7.1 Harmoniareal.....	21
6.7.2 Arealkrav	22
7 Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug.....	22
7.1 Energi	22
7.1.1 El	22
7.1.2 Olie	23
7.2 Vand.....	23
7.3 Gødning.....	23

7.3.1 Husdyrgødning.....	23
7.4 Foder og foderopbevaring.....	23
7.5 Såsæd	24
7.6 Kemikalier og pesticider.....	24
8 Fleksibilitet	24
9 Forventede reststoffer og emission fra anlægget.....	25
9.1 Husdyrgødning	25
9.2 Kvælstofudvaskning	25
9.2.1 Overfladevand - Nitratklasse.....	25
9.2.2 Grundvand - nitratfølsomt område	25
9.3 Fosfor	25
9.4 Ammoniakfordampning	26
9.5 Lugtemission.....	26
9.5.1 Vedvarende lugtkilder.....	26
9.5.2 Periodiske lugtkilder.....	27
9.6 Støvemission	27
9.7 Støjkilder.....	27
9.7.1 Vedvarende støjkilder	28
9.7.2 Periodiske støjkilder	28
9.8 Lys.....	28
9.9 Transport	28
9.9.1 Intern transport.....	28
9.9.2 Ekstern transport.....	28
9.10 Fluer og skadedyr.....	29
9.11 Spildevand.....	29
9.12 Affald	29
9.12.1 Olie- og kemikalieaffald.....	29
9.12.2 Animalsk affald	30
10 Risici	30
11 Egenkontrol og Management.....	31
12 Husdyrbrugets ophør	31
Vurderinger	32
13 Vurdering af produktions miljøpåvirkning	32
13.1 Kvælstofpåvirkning	32
13.1.1 Overfladevand.....	32
13.1.2 Grundvand	32
13.1.3 Vandløb og søer.....	33
13.2 Fosforudledning.....	33
13.3 Ammoniakdeposition til naturarealer.....	33
13.4 Pesticidpåvirkning	35
13.5 Påvirkning af bilag IV arter	35
14 Vurdering af ressourceforbrug og affaldshåndtering.....	35
15 Vurdering af lugt-, støv-, støj-, flue-, transport- og lysgener	35
16 Vurdering af anvendelse af bedste tilgængelige teknik	36
17 Vurdering af hensynet til de landskabelige værdier.....	41
18 Vurdering af tiltag ved ophør af husdyrbruget.....	42
19 Vurdering af alternativer til beskrevet produktionsudvidelse	42
19.1 Alternative løsninger.....	42
19.2. 0-alternativ.....	42
20 Afværgeforanstaltninger	43

20.1 Fodermæssige forhold.....	43
20.1 Gylleseparation på Brændegård og Ndr. Ellebygård	43
20.1.1 Generel beskrivelse af gylleseparationsanlægget.....	45
20.1.2 Generel beskrivelse af anlæggets funktion	45
20.1.3 Beskrivelse af produktionen til hvilken anlægget er tilknyttet.....	46
21 Samlet konkluderende vurdering	46
22 Generelle forhold	47
22.1 Tidligere offentliggørelser	47
21.2 Klagevejledning	47
Bilag 1 – Udspretningsarealer til Ndr. Ellebygård.....	48
Bilag 2 – Udspretningsarealer i nitratklasse 1.....	49
Bilag 3 – Anlægstegning.....	51

Miljøgodkendelse til Ndr. Ellebygård

Bornholms Regionskommune giver hermed godkendelse i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug samt tilhørende bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug og bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. og bekendtgørelse nr. 736 af 30. juni 2008 om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Svineproduktionen på Ndr. Ellebygård kan udvides fra 14.000 slagtesvin (27,5-105 kg) til 19.960 slagtesvin (30-110 kg), hvilket svarer til en udvidelse fra 429,8 dyreenheder (DE) til 650,13 DE. Der afsættes fiberfraktion (fast gyllefraktion) til Biokraft A/S svarende til 47,07 DE.

1 Generelle vilkår

Denne godkendelse omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Ndr. Ellebygård, Kirkeskolevej 9, 3751 Østermarie. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktion vedrørende CHR nr. 15646, og ejendommen er desuden knyttet til CVR nr. 80970951 samt P-nr. 1002610066.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler, love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpende i forhold til denne godkendelse.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med ”udnyttet” menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug og der er indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke være opfyldt 2 år efter meddelelses af godkendelse.

Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden således:

- Når besætningen er nået op på 613,13 dyreenheder
- Besætningens/produktionens størrelse den 12. juli 2011 (2 år efter godkendelsens dato)

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb 12. juli 2017. Vilkårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 40 stk. 2.

I denne godkendelse er der indarbejdet fleksibilitet i forhold til besætningssammensætningen og fleksibilitet i forhold til ind- og afgangsvægt på slagtesvinene.

Virksomhedens miljøgodkendelse skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt, at foretage den første revurdering i 2017.

Denne godkendelse skal være kendt af den daglige driftsansvarlige og andet personale med tilknytning til husdyrbruget.

1.a Vilkår vedrørende dispensation fra afstandskrav til naboskel

Afstandskravet er fastsat i lov nr. 1572 af 20/12/2006 ”om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug”. Heri (§8) er det angivet, at bl.a stalde o.lign. skal placeres mindst 30 meter fra naboskel. Med det planlagte byggeri vil afstanden være fra den nye lagune være ca. 15 meter til naboskel. Der meddeles hermed dispensation fra afstandskravet.

1.1 Vilkår vedrørende drift og indretning

- 1.1.1 Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 1.1.2 Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikre at stier holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene. Klimatiske forhold fx meget høje temperaturer kan medføre at grise gøder i et større areal af stien.
- 1.1.3 Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås i videst muligt omfang.
- 1.1.4 Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

1.2 Vilkår vedrørende årsproduktion

- 1.2.1 Svinebruget tillades drevet med en produktion på maksimalt 650,13 dyreenheder (DE), svarende til 19.660 stk. slagtesvin (30-110 kg) årligt. Inden for dette produktionsniveau tillades afvigelse i ind- og afgangsvægt, så længe det maksimale antal dyreenheder på 650,13 DE ikke overskrides.
- 1.2.2 Alternativt til produktionen beskrevet ovenfor, kan ejendommens produktion omlægges til produktion af bornholmergrise. Bornholmergrise skal have mere plads og går længere tid i stalden. Dette betyder, at der maksimalt må produceres 17.750 bornholmergrise (30-118 kg) årligt, hvilket svarer til 649,14 DE. Dette er derved færre dyreenheder end ved produktionen beskrevet i 1.2.1.

1.3 Vilkår vedrørende information og ændringer på ejendommen

- 1.3.1 Ændring i ejerforhold (eller hvem der har ansvar for driften) skal meddeles til kommunen. Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til godkendelsen, skal anmeldes til kommune inden gennemførelsen. Kommunen vurderer om de aktuelle planer for ændringer/udvidelse kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.
- 1.3.2 De vilkår der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Godkendelsens forudsætninger (miljøteknisk beskrivelse) og miljøvurderingen tager udgangspunkt i de udbringningsarealer, der fremgår af kortbilag 1. Det samlede udspretningsareal udgør 476,07 ha, se tabel 1 nedenfor. Der må udbringes husdyrgødning på de arealer på den pågældende bedrift som fremgår af bilag 1.

Tabel 1: Udspretningsarealer til produktionen på Ndr. Ellebygård

Ejerforhold	Adresse	Matrikel & Matrikulært areal (ha)	Udspretningsareal (ha)	Udspretningsareal i nitratklasse 1
Ejet	Brændegård	83a mfl. Østermarie	215,17	
	Grammegårdsvej 4	36,2330 ha		
	3751 Østermarie			
	Ndr. Ellebygård	5k mfl. Østermarie		
	Kirkeskolevej 9	129,8070 ha		
	3751 Østermarie			
	Er lagt sammen med	5o mfl. Østermarie		
	Almindingsvej 9	59,0228 ha		
	3751 Østermarie			
	Kornvang	4e mfl. Østermarie		
Svanekevej 17	16,7140 ha			
3751 Østermarie				
Grammegårdsvej 3	82e Østermarie			
3751 Østermarie	2,2684 ha			
Forpagtet	Englyst	83g Østermarie	244,32	
	Godthåbsvej 67	18,3967 ha		
	3751 Østermarie			
	Østermarie Præstegård	4a mfl. Østermarie		
	Svanekevej 9	9,7716 ha		
	3751 Østermarie			
	Thorkildsminde	161 mfl. Østermarie		
	Kirkeskolevej 16	12,6389 ha		
	3751 Østermarie			
	Hoppegård			
	Lyrbyvej 44	43a mfl. Østermarie		
	3740 Svaneke	12,6389 ha		
	Gryet	86c mfl. Østermarie		
	Saltunavej 6	16,3040 ha		
	3751 Østermarie			
	Bakkegård	82a mfl. Østermarie		
	Godthåbsvej 74	33,3409 ha		
	3751 Østermarie			
Skrullegård	85a mfl. Østermarie			
Skrullevej 3	32,7400 ha			
3751 Østermarie,				
Brunsgård	87a mfl. Østermarie			
Savmøllevvej 10	18,0516 ha			
3751 Østermarie				
Møllehøj	162 Østermarie			
Kirkeskolevej 13	11,7433 ha			
3751 Østermarie				
Il. Ølegård	96a mfl. Østermarie			
Ølenevej 23	37,1484 ha			
3751 Østermarie				
Dyndevej 5	211ae Østermarie			
3751 Østermarie	4,8444 ha			
Stormly	185d mfl. Østermarie			
Åløsevej 39	10,6240 ha			
3751 Østermarie				

	Almindingsvej 82	211 lm Østermarie	
	3751 Østermarie	10,6240 ha	
	Savmøllevvej 1	211dr Østermarie	
	3751 Østermarie	2,8519 ha	
	Granhøj	211bah Østermarie	
	Dyndevej 11	18ha	
	3751 Østermarie		
Husdyrgodtningsaftale	Oxholmvej 11	20,9410 ha	16,58
	3760 Gudhjem		
I alt			476,07

- 1.3.3 Ændringer af udspretningsarealet, skal anmeldes til Bornholms Regionskommune, der vurderer, hvorvidt de nye arealer er mere sårbare end de nuværende. Fristen for anmeldelse af nye arealer er 1. august forud for det planår, hvor arealerne ønskes anvendt.

2 Vilkår vedrørende produktionsanlægget

2.1 Staldinventar- og drift

- 2.1.1 Der skal etableres overbrusningsanlæg ELLER højtryksanlæg, hvor staldluften tilføres forstøvet vand i samtlige stalde.

I stalde til smågrise, avls- og slagtesvin taget i brug efter 1. juli 2000 er det et lovkrav, at der til grise over 20 kg opsættes overbrusning eller andre foranstaltninger, der giver grisene mulighed for køling. (§ 4 i lov nr. 104 af 14. februar 2000 om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin).

2.2 Ventilation

- 2.2.1 Ventilatorer skal renholdes og rengøres inden hver indsætning af nyt hold dyr. Nævnte skal fremgå af egenkontrol journal.

2.3 Rengøring af staldanlæg

- 2.3.1 Der skal opretholdes en god staldhygiejne. Bygninger, anlæg og omgivelser skal renholdes, således at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.

2.4 Lugt

- 2.4.1 Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

2.5 Vilkår vedrørende gyllelagune og fortank

- 2.5.1 Membranen i gyllelagunen skal kunne kontrolleres ved et drænsystem og en inspektionsbrønd, hvor der er monteret mekanisk vandstandsmåler, der ved lækage fra bundmembranen markere en

vandstandsændring. Vandstandsmåleren skal kontrolleres mindst én gang pr. måned, og der skal føres logbog over kontrollen. Denne logbog skal opbevares i 5 år

2.5.2 Fortanken skal være forsynet med fast overdækning i for af tætsluttende låg.

2.6 Gødningsopbevaring

2.6.1 Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder på husdyrbruget

2.7 Gyllehåndtering

2.7.1 Ved håndtering af gylle gennem ikke-faste installationer, der ikke lever op til § 18 i bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., skal dette foretages under konstant opsyn, således at evt. brud straks opdages og pumpningen i så fald afbrydes.

2.7.2 Såfremt der ved en eller flere af gyllebeholderne er etableret fast pumpeudstyr, skal elinstallationen indrettes, så at pumpen ikke kan startes utilsigtet.

2.7.3 Hvis der er monteret fjernbetjent pumpeudstyr på en eller flere af gyllebeholderne, skal der være monteret en anordning, der sikrer at pumpen slår fra automatisk, når der er pumpet, hvad der svarer til indholdet af en gyllevogn. Der kan alternativt etableres en anordning, som sikrer, at pumpen kun kan startes, når der står en gyllevogn under udløbet – og at der kun kan pumpes en mængde svarende til en gyllevognfuld.

Vilkår vedrørende levering af husdyrgødning til biogasanlæg

2.7.4 Hvis driftsforstyrrelser på Biokraft A/S medfører, at den forudsatte husdyrgødningsmængde ikke kan leveres til biogasanlægget i de forudsatte mængder, skal ejendommens driftsansvarlige skriftligt overfor tilsynsmyndigheden redegøre for, hvorledes det vil blive sikret at såvel opbevaring som bortskaffelse af den overskydende husdyrgødningsmængde sker under overholdelse af reglerne i Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder.

2.8 Transport

2.8.1 Transport af gylle med gyllevogn til udspretningsarealerne igennem Østermarie by må ikke foregå på lørdage samt søn- og helligdage.

2.9 Spildevand og overfladevand

2.9.1 Tagvand kan ledes direkte til vandløb eller sø. Overfladevand fra øvrige befæstede arealer skal passere et veldimensioneret sandfang inden udledning til dræn, vandløb eller sø (kræver særskilt tilladelse).

2.9.2 Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem og anvendes i henhold til reglerne for husdyrgødning i bekendtgørelse for husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (Bek. nr. 1695 af 19. december 2006).

- 2.9.3 Vask af maskiner og redskaber uden gødningsrester skal ske på fast vaskeplads. Vaskevandet kan, mod særskilt tilladelse, udledes til dræn, dog skal vandet forinden udløbet gennemgå rensning i et veldimensioneret sandfang og en godkendt olieudskiller.
- 2.9.4 Al vask af maskiner, redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester og sprøjterester skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. bekendtgørelse for husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (Bek. nr. 1695 af 19. december 2006).

2.10 Uheld og risici

- 2.10.1 Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: 112
- 2.10.2 Der udarbejdes en beredskabsplan for Ndr. Ellebygård som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Denne beredskabsplan skal vedligeholdes så oplysningerne i den altid er opdateret.
- 2.10.3 Såfremt planen ikke foreligger på tidspunktet, hvor godkendelsen meddeles, skal den indsendes til tilsynsmyndigheden senest én måned efter meddelelse af godkendelsen.

2.11 Støjkluder

- 2.11.1 Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Mandag-fredag Kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage Kl. 18-22 (1 timer)	Alle dage Kl. 22-7 (½ timer)	Alle dage Kl. 22-7
Lørdag Kl. 7-14 (7 timer)	Lørdag Kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag Kl. 7-18 (8 timer)		Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

- 2.11.2 Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.
- 2.11.3 Virksomheden skal, for egen regning, dokumentere, at støjvilkårene overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkår nr. 2.11.1 ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

I våde høst år kan behovet for tørring af korn og andre afgrøder være så stort, at det er nødvendigt at lade blæserne køre i døgndrift. Særligt ved køling af korn kan det være nødvendigt at gøre det om natten, da temperaturen om dagen er for høj til, at der kan køles.

2.12 Skadedyr

2.12.1 Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium. Bekæmpelsen skal desuden foretages på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.12.2 Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

2.13 Støv

2.13.1 Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

2.14 Oplag af olie, affald, pesticider og øvrige kemikalier

Olie

2.14.1 Olietanke skal stå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, og som minimum være overdækket med et halvtag.

2.14.2 Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

2.14.3 Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

2.14.4 Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.

Affald

2.14.5 Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald.

2.14.6 Affald skal opbevares og bortskaffes efter BOFA I/S's regulativer.

2.14.7 Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen. Det gælder dog ikke afbrænding af affald, der er tilladt i medfør af BOFA I/S's affaldsregulativ (haveaffald)

- 2.14.8 Virksomhedens medicinaffald, veterinært affald m.v. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende. Affaldet skal bortskaffes efter BOFA I/S's regulativer.
- 2.14.9 Animalsk affald, herunder selvdøde dyr, skal opbevares i lukket kasse, container (større dyr under kadaverkappe og løftet over jorden, således at der er luftcirkulation under dyrene) eller lignende og placeres på cementeret afhentningsplads øst for foderladen, således at der i tidsrummet indtil afhentning ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrejfende dyr.
- 2.14.10 Affald bør sorteres i containere opstillet på ejendommen.
- 2.14.11 Olie- og kemikalieaffald skal opbevares i egnet emballage og skal stå på støbt areal. Oplagspladsen skal være under tag.

Sprøjtemidler og medicin

- 2.14.12 Rester af lægemidler og kanyler fra dyrehold betragtes som ”særligt affald” og skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald. Medicin (lægemidler) må ikke opbevares sammen med levnedsmidler eller foderstoffer.
- 2.14.13 Lægemedelrester og brugte kanyler skal bortskaffes via autoriserede kanaler som fx kommunale modtageordninger. Ved særlige forholdsregler for bortskaffelse af lægemidler, vil det fremgå af indlægssedlen i pakningen.
- 2.14.14 Påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler må ikke ske ved direkte opsugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må ikke være risiko for afløb til dræn eller vandløb.
- 2.14.15 Medicinrester og rester af sprøjtemidler samt emballage skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald, herunder reglerne om olie- og kemikalieaffald.

3 Vilkår om udspretningsarealer

- 3.1.1 På bedriftens arealer (se bilag 1 og 2) må der maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 588,15 DE pr. planår (1/8 til 31/7), og således at der på bedriftens arealer ikke udbringes mere end 1,28 DE/ha. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor for de seneste 5 år fx i form af de indsendte gødningsregnskaber. (Dette vilkår træder dog først i kraft fra godkendelsesdatoen og således skal der ikke de første år kunne fremvises gødningsregnskaber, som dokumentere dette 5 år tilbage i tiden).
Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som fx affald.
- 3.1.2 På arealer tilhørende Østermarie menighedsråd (Svanekevej 9, 3751 Østermarie) må der ikke udbringes husdyrgødning ud på lørdage samt søn- og helligdage samt på dage med kirkelige handlinger.

4 Vilkår vedrørende bedst tilgængelige teknologi/Renere teknologi

- 4.1 Der skal i godkendelsesperioden foretages fornøden forureningsbegrænsning på basis af principper om bedst tilgængelig teknik til nedbringelse af eventuelle gener fra stalde og gødningsopbevaring.
- 4.2 Ved erstatning af råvarer og hjælpestoffer skal virksomheden dokumentere, at erstatningen sker til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.
- 4.3 Anlæg der er særligt energiforbrugende, fx ventilations- og mælkekølingsanlæg skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.

5 Vilkår vedrørende tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 5.1 På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår.
- 5.2 Der skal føres journal over dato og aktivitet vedr. udspreddning af gylle og sprøjtning i marken. Journalen skal kunne forevises på forlangende af tilsynsmyndigheden.
- 5.3 Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affaldet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
- 5.4 Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.
- 5.5 Dokumentation i form af forpagtnings- og overførelsesaftaler om husdyrgødning (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises kommunen på forlangende.

Godkendelsens forudsætninger – miljøteknisk beskrivelse

6. Beskrivelse af produktionsanlægget og bedriftens arealer

6.1 Ansøger og ejerforhold

Ndr. Ellebygård, Kirkeskolevej 9, 3751 Østermarie ejes og drives af Karsten Westh. Ejendommen drives som en konventionel svineproduktion med slagtesvin. Udover Ndr. Ellebygård ejer og driver Karsten Westh Brændegård, Grammegårdsvej 4, 3751 Østermarie, Kornvang, Svanekevej 17, 3751 Østermarie og Grammegårdsvej 3, 3751 Østermarie.

6.2 Husdyrbruget

Den nuværende besætning på Brændegård består af 600 årssøer og 18.000 smågrise (7-30 kg) svarende til 242,51 dyreenheder (DE). Det ønskes, at udvide produktion til 680 årssøer, 21.000 smågrise (7,2-30 kg), 340 polte (30-110 kg) og 340 slagtesvin (30-104 kg) svarende til 299,71 DE.

6.3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

I henhold til Regionkommuneplan 2005 er Ndr. Ellebygård placeret i landzone, og nærmeste byzone er lokaliseret omkring Østermarie, som ligger ca. 1,3 km nordvest for Ndr. Ellebygård. Det nærmeste sommerhusområde er beliggende ved Bølshavn ca. 5 km nordøst for ejendommen. Nærmeste samlet bebyggelse er beliggende ved Østermarie. Nærmeste enkeltbeboelse uden for samlet bebyggelse uden landbrugspligt er beliggende ca. 450 m vest for Ndr. Ellebygård. I området omkring Ndr. Ellebygård er der ingen områder i landzone, som i lokalplaner er udlagt til boligformål, blandet bolig inden for 1500 meter af Ndr. Ellebygård.

Gyllelagunen placeres således, at der fra toppen af jordvolden, hvor lagunens ”låserende” er (det er herfra afstandskravet gælder), er ca. 15 m til naboskel. Afstanden til naboskel er der meddelt dispensation til afstandskrav i henhold lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. til husdyrbrug. Der foreligger erklæring fra ejeren af Kirkeskolevej 11, Østermarie. Øvrige generelle afstandskrav er opfyldt.

6.3.1 Landskabelig placering af Ndr. Ellebygård

Landskabeligt er Ndr. Ellebygård placeret for enden af en ca. 230 m lang fællesprivat vej, som grænser op til Kirkeskolevej, som er en offentlig vej. Stuehuset er opført i gule mursten og med eternittag. Stuehuset er placeret mod nord i forhold til produktionsbygningerne. Stuehusets gavle vender øst/vest, og haven omgiver dets nordside. Syd for stuehuset er de oprindelige produktionsbygninger placeret og syd for disse er den ny svinestald placeret. I forbindelse med den ansøgte projekt vil der blive opført en ny slagtesvinestald syd for de oprindelige driftsbygninger og øst for den eksisterende slagtesvinestald. På denne placering ligger ejendommens nuværende gylletanke, som fjernes i forbindelse med projektet. Syd for de to stalde placeres den nye gyllelagune. Denne formes som et parallelogram, således at den følger landskabslinjer, dvs. dens langside vil være parallel med naboskellet og den korte side vil være parallel med privatvejen.

Ejendommen er beliggende i et landbrugslandskab med en kombination af åbne marker, levende hegn og småskove. I området findes der flere mindre ejendomme, og få større produktionslandbrug.

Staldbygningerne på Ndr. Ellebygård er opført i grå betonelementer, og hele produktionsanlægget er nedgravet lidt i forhold til terræn mod vest, og bag ejendommen mod øst ligger en skovstrækning som ejendommen knytter sig til, således at bygningerne ikke syner voldsomme i landskabet. Lagunen som

etableres, er i niveau med terræn, dog omgivet af jordvolde, men dette vil heller ikke udgøre et dominerende element i landskabet.

6.3.2 Brændegård placering i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mm.

Naturbeskyttelsesloven indeholder en generel beskyttelse af en række markante landskabselementer. Loven indeholder desuden forbud mod at ændre tilstanden inden for de beskyttede naturtyper (§ 3 områder), herunder bebyggelse af arealerne.

Museumsloven indeholder et forbud mod ændring af sten- og jorddiger samt selve fortidsmindet.

- Kirkebyggelinie: nærmeste kirkebyggelinie er udlagt omkring Østermarie Kirke, som ligger ca. 1 km nord for ejendommen.
- Skovbyggelinie: Nærmeste skovbyggelinie findes ca. 800 m syd for Ndr. Ellebygård, og ejendommen er placeret i et område, hvor der ikke er restriktioner i forhold til skovrejsning.
- Fortidsmindebeskyttelseslinie: Det nærmeste fortidsminde er i forhold til Ndr. Ellebygård placeret ca. 410 m øst for den nye stald, og nærmeste fortidsmindebeskyttelseslinie er derfor beliggende ca. 310 m øst for den eksisterende stald.
- Interesseområde: Ndr. Ellebygård er beliggende udenfor et interesseområde for naturbeskyttelse.
- Beskyttede jord- eller stendiger: Nærmeste beskyttede dige ligger ca. 475 m nord og nordvest for den eksisterende staldbygning. Ingen dige berøres i forbindelse med det ansøgte projekt.
- Fredede områder: Nærmeste fredet område er lokaliseret ca. 740 m nord for ejendommen. Der er tale om en landskabsfredning omkring Gyldens åen.
- Kulturmiljøområde: Selve Ndr. Ellebygård er beliggende uden for kultur- og miljøområde, men en part af udspretningsarealerne er beliggende inden for et kultur- og miljøområde.
- Beskyttet naturområder (§ 3 områder): I området omkring Ndr. Ellebygård er der registeret søer, overdrev og enge. Inden for en radius af 1 km fra ejendommen er der registeret 9 søer og vandhuller – alle relativt små. De nærmeste terrestiske naturområder, som er beskyttet er to enge beliggende langs Gyldensåen henholdsvis ca. 830 m og 930 m nordøst for ejendommen. Gyldensåen selv samt et tilløbende vandløb ca. 650 m øst for ejendommen er beskyttet vandløb. I en radius af 1000 til 2000 m fra ejendommen, er der yderligere en beskyttet eng samt et antal små søer. Der er ikke registeret nogen heder, overdrev, moser eller strandenge inden for en afstand af 2 km fra ejendommen.
- Habitatområder: Det nærmeste EU-habitatområde Almindingen, Paradisbakkerne og Ølene (EU-Habitatområde 162). Ejendommen er beliggende ca. 1,6 km øst for det nævnte habitatområde. Nærmeste udspretningsareal på EU-Habitatområde 162 findes ca. 150 m nord for området.
- Afstand til arealer omfattet af bufferzoner: Ndr. Ellebygård er ikke beliggende inden for bufferzone I eller II, som anlægges uden om ammoniakfølsom natur. Nærmeste naturområde omfattet af bufferzone er et overdrev, der er placeret mere end 1 km fra Ndr. Ellebygård.
- Områder med drikkevandsinteresse: Der findes udspretningsarealerne som er beliggende inden for områder med drikkevandsinteresser.
- Områder med særlige drikkevandsinteresser: En mindre part af udspretningsarealer er beliggende inden for et område med særlige drikkevandsinteresser.
- Nitratfølsomme grundvandsområder: Ingen arealer er beliggende i nitratfølsomme områder.
- Nitratklasse i forhold til overfladevand: En stor del af udspretningsarealerne er beliggende i områder, hvor overfladevand afvander til nitratfølsomme områder – Nitratklasse 1.
- Fosforfølsomme områder: Ingen udspretningsarealer er beliggende indenfor fosforfølsomme områder.

6.4. Ejendommens bygningsanlæg

Ejendommen består af en oprindelig 4 længet ejendom med et stuehus i mursten med eternittag. De ældste staldbygninger er opført i gule sten og med eternittag. Vest for de oprindelige driftsbygninger er den eksisterende slagtesvinestald opført. Stalden er opført i grå betonelementer og lysegrå stålplader på taget samt mørkegrå stålplader i gavlene.

Den nye slagtesvinestald opføres i grå betonelementer og lysegrå stålplader som tag. I gavlene er der en mørkegrå trekant med stålplader. Den nye stald matcher, således den eksisterende stald. Taghældningen på den nye stald er 15 grader, og bygningens dimensioner er 52,5 m × 37,5 m og 6,5 m til kip. Den nye bygning placeres syd for de oprindelige driftsbygninger og øst for den eksisterende slagtesvinestald. På nuværende tidspunkt ligger der på denne placering 2 gyllebeholdere, som vil blive fjernet i forbindelse med dette projekt. Til erstatning for de to gyllebeholdere vil der i forbindelse med det ansøgte projekt blive etableret en gyllelagune på 9300 m³. Gyllelagunen bliver formet som et parallellogram og er placeret, således at langsiden er parallel med skellet ind til naboen, mens den korte side er parallel med privatvejen. Gyllelagunens indre mål bliver 55 × 30 m. Målene til toppen af jordvolden er 71 m × 46 m. Målene til yderkanten af volden er 81 m × 56 m. Jordvolden, som lagunen omgives af, er 2 m høj og er på toppen 1,5 m. Herfra skråner jorden ned til begge sider ud i en afstand af 4-5 m. Gyllelagunen indhegnes på ydersiden af jordvolden med et hegn. Anlægstegningen kan ses på bilag 3.

6.4.1 Produktionsanlægget

Eksisterende slagtesvinestald

Slagtesvinestalden er indrettet med delvist fast gulv ca. 39% fast gulv, og indeholder 3840 stipladser. Stalden er forsynet med mekanisk ventilation – undertryksanlæg med diffust luftindtag under tagudhæng. Luften trækkes ned i stalden gennem loftsplader. Der er i alt 24 afkast, som er placeret med 8 på den ene side af kip og 16 på den anden side af kip. Der er således tre afkast i hver sektion. Afkastene er koniske, 1 meter høje, 80 cm i diameter og der er en kapacitet i hvert afkast på 40.903 m³/time, hvilket giver en lufthastighed i afgangsluften på 22,6 m/s. Ventilatorerne er frekvensstyrede.

Ved nudrift vaskes hver sektion hver anden uge, mens der i ansøgt drift vil blive vasket engang om ugen. Før afvaskningen sættes stalden i blød natten over med tågeblødsætning (højtryk). Selve afvaskningen foregår dels med vaskerobot, som tager ca. 80%, og dels manuelt, hvor en mand går og vasker efter.

Der er etableret lavtryks-overbrusningsanlæg i stalden. Overbrusningsanlægget er computerstyret og reguleres efter temperaturen i stalden. Anlægget kører ikke om vinteren.

Ny slagtesvinestald

Stalden indrettes med delvist spaltegulv med ca. 50% fast gulv (mellem 50-75 % fast gulv), og vil komme til at indeholde 1920 stipladser. Stalden er forsynet med mekanisk ventilation – undertryksanlæg med diffust luftindtag under tagudhæng. Luften trækkes ned i stalden gennem loftsplader. Der er i alt 12 afkast, som placeres med fire på den ene side af kip og otte på den anden side af kip. Der er således tre afkast på hver sektion. Afkastene er koniske, 1 meter høje, 80 cm i diameter, og der er en kapacitet i hvert afkast på 40.903 m³/time. Dette giver en lufthastighed i afgangsluften på 22,6 m/s.

Ved nudrift vaskes hver sektion hver anden uge, mens der i ansøgt drift vil blive vasket engang om ugen. Før afvaskningen sættes stalden i blød natten over med tågeblødsætning (højtryk). Selve afvaskningen foregår dels med vaskerobot, som tager ca. 80%, og dels manuelt, hvor en mand går og vasker efter.

Der er etableret lavtryks-overbrusningsanlæg i stalden. Overbrusningsanlægget er computerstyret og reguleres efter temperaturen i stalden. Anlægget kører ikke om vinteren.

6.5 Ejendommens husdyrhold

Ejendommens husdyrhold består af svin. Ndr. Ellebygård er på nuværende tidspunkt godkendt til en besætning på 429,8 dyreenheder svarende til 14.000 slagtesvin (27,5-105 kg). I forhold til beregninger og vurderinger af udvidelsen på Ndr. Ellebygård er der således taget udgangspunkt i denne produktion. Fordelingen af antal af dyr og dyreenheder på dyrekategori før og efter udvidelsen på Ndr. Ellebygård fremgår af tabel 2.

Tabel 2: Fordelingen af dyr og dyreenheder (DE) på kategori før og efter udvidelsen på Ndr. Ellebygård

Dyrekategori	Før udvidelse		Efter udvidelse	
	Antal	DE	Antal	DE
Slagtesvin (27,5-105 kg)	14.000	429,8	0	0
Slagtesvin (30,0-110 kg)	0	0	19.960	650,13

6.5.1 Husdyrhold over 500 dyreenheder pr. ejendom og op til 950 DE pr. bedrift

Husdyrproduktionen på Ndr. Ellebygård kommer efter det ansøgte projekt til at omfatte mere end 500 dyreenheder, og dermed bliver produktionen omfattet af bekendtgørelse nr. 372 af 23. maj 2008 om smittebeskyttelse i besætninger med mere end 500 dyreenheder. Følgende krav skal overholdes i henhold til den nævnte bekendtgørelse:

- 1) Obligatorisk sundhedsrådgivningsaftale: Der vil på Ndr. Ellebygård blive indgået en sundhedsrådgivningsaftale med en praktiserende dyrlæge.
- 2) Smittebeskyttelsesplan: Ansøger vil sammen med relevante rådgivere udarbejde en smittebeskyttelsesplan efter forskrifterne i bekendtgørelse nr. 372 af 23. maj 2008 om smittebeskyttelse i besætninger med mere end 500 dyreenheder. Planen skal beskrive hvilke risici, der er relevante for den Ndr. Ellebygård, og hvordan de vil blive håndteret. Planen skal godkendes af den dyrlæge, der er indgået sundhedsrådgivningsaftale med, og sendes herefter ind til Fødevarestyrelsen til godkendelse. Herefter vil planen blive revideret én gang årligt.
- 3) Sektionering: Hverken sektionerne i den eksisterende stald eller den kommende slagtesvinestald er over 500 m², hvorfor kravet er opfyldt.
- 4) Begrænsning på antallet af leverandører: Der indsættes kun dyr fra Brændegård, hvor for reglerne om, at der maksimalt må indkøbes dyr fra 3 besætninger overholdes.
- 5) Afhentningsplads for døde dyr: Afhentningspladsen på Nr. Ellebygård vil blive cementeret og sikret mod ådselædende dyr ved indhegning, som bekendtgørelse nr. 1005 af 14. august 2007 om døde dyr kræver ved besætninger større end 500 DE.

6.6 Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten af husdyrgødning skal være tilstrækkelig i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

6.6.1 Produktion af husdyrgødning

Al husdyrgødningen fra besætningen opsamles i form af gylle. Mængden er beregnet i henhold til gældende lovgivning og normer for de dyrekategorier besætningen er sammensat af. Tabel 3 angiver den producerede mængde husdyrgødning før og efter udvidelsen på Ndr. Ellebygård.

Tabel 3: Produktion af husdyrgødning før og efter udvidelse

	Før Gylle i m ³	Efter Gylle i m ³
Ndr. Ellebygård	7.278	10.544

6.6.2 Ejendommens opbevaringsanlæg

I tabel 4 er angivet, hvor meget opbevaringskapacitet, der er på Ndr. Ellebygård.

Tabel 4: Opbevaringsanlæg til husdyrgødning

Beholder	Kapacitet
Gyllelagune	9300 m ³
Buffer/fortank	500 m ³
Total	9800 m³

Gyllen ledes fra staldene ud til en buffertank, hvorfra det ledes gennem separationsanlægget. Den fast gyllefraktion opsamles herefter i en container, mens væskefraktionen ledes videre til opbevaring i gyllelagunen.

På Ndr. Ellebygård produceres i ansøgt drift årligt ca. 10.550 tons rågylle. Gyllen separeres i en fast fraktion og en væskefraktion, og den faste fraktion leveres herefter til Biokraft A/S. Den faste fraktion udgør ca. 10 vol. % af den totale mængde rågylle. Væskefraktionen udgør der med 90 vol. % af rågyllemængden, men idet der også tilsættes vand til gyllen under separationsprocessen, bliver den totale væskefraktionsmængde kun lidt mindre end den producerede mængde rågylle.

Kapaciteten i gyllelagunen er 9300 m³. Lagunen har dermed en opbevaringskapacitet svarende til 10,5 måneders produktion af rågylle

Opbevaringskapaciteten er således fuld tilstrækkelig til, at der kan leves op til husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders kapacitet, idet der er således er kapacitet til 10,5 måneder. Endvidere skal det nævnes, at der i opbevaringskapaciteten ikke er indregnet kapaciteten i buffertanken og gyllekanalerne under de enkelte staldafsnit. Opbevaringskapaciteten er derfor endnu større end angivet.

6.7 Bedriftens landbrugsjord

Bedriftens landbrugsjord består af ejede og forpagtede arealer samt aftalearealer. Arealerne fremgår af nedenstående tabel 5.

Tabel 5: Oversigt over bedriftens arealer

Ejerforhold	Adresse	Matrikel & Matrikulært areal (ha)	Udspretningsareal (ha)	Udspretningsareal i nitratklasse 1
Ejet	Brændegård	83a mfl. Østermarie	215,17	
	Grammegårdsvej 4 3751 Østermarie	36,2330 ha		
	Ndr. Ellebygård Kirkeskolevej 9 3751 Østermarie	5k mfl. Østermarie 129,8070 ha		
	Er lagt sammen med Almindingsvej 9 3751 Østermarie	5o mfl. Østermarie 59,0228 ha		

	Kornvang	4e mfl. Østermarie	
	Svanekevej 17	16,7140 ha	
	3751 Østermarie		
	Grammegårdsvej 3	82e Østermarie	
	3751 Østermarie	2,2684 ha	
	Englyst	83g Østermarie	
	Godthåbsvej 67	18,3967 ha	
	3751 Østermarie		
	Østermarie Præstegård	4a mfl. Østermarie	
	Svanekevej 9	9,7716 ha	
	3751 Østermarie		
	Thorkildsminde	161 mfl. Østermarie	
	Kirkeskolevej 16	12,6389 ha	
	3751 Østermarie		
	Hoppegård		
	Lyrbyvej 44	43a mfl Østermarie	
	3740 Svaneke	12,6389 ha	
	Gryet	86c mfl. Østermarie	
	Saltunavej 6	16,3040 ha	
	3751 Østermarie		
	Bakkegård	82a mfl. Østermarie	
	Godthåbsvej 74	33,3409 ha	
	3751 Østermarie		
	Skrullegård	85a mfl Østermarie	
Forpagtet	Skrullevej 3	32,7400 ha	244,32
	3751 Østermarie,		
	Brunsgård	87a mfl. Østermarie	
	Savmøllevvej 10	18,0516 ha	
	3751 Østermarie		
	Møllehøj	162 Østermarie	
	Kirkeskolevej 13	11,7433 ha	
	3751 Østermarie		
	Ll. Ølegård	96a mfl. Østermarie	
	Ølenevej 23	37,1484 ha	
	3751 Østermarie		
	Dyndevej 5	211ac Østermarie	
	3751 Østermarie	4,8444 ha	
	Stormly	185d mfl. Østermarie	
	Åløsevej 39	10,6240 ha	
	3751 Østermarie		
	Almindingsvej 82	211 lm Østermarie	
	3751 Østermarie	10,6240 ha	
	Savmøllevvej 1	211dr Østermarie	
	3751 Østermarie	2,8519 ha	
	Granhøj	211bah Østermarie	
	Dyndevej 11	18 ha	
	3751 Østermarie		
Husdyrgødningsaftale	Oxholmvej 11	20,9410 ha	16,58
	3760 Gudhjem		
I alt			476,07

6.7.1 Harmoniareal

Harmoniarealet er defineret som det nødvendige areal til udspreddning af husdyrgødning. For en svineproduktion må der maksimalt udspreddes 1,4 DE/ha. Idet en part af udspreddningsarealerne dog ligger i nitratklasse 1 må der maksimalt udbringes 1,2621 DE/ha eller det må på anden måde sikres, at udvaskningen ikke overstiger et niveau svarende hertil.

Harmoniarealet kan sikres gennem ejede og forpagtede arealer samt arealer med husdyrgødningsaftaler. Til harmoniarealet kan medregnes arealer, hvor der er en afgrøde, som har en kvælstofnorm eller et vejledende behov for fosfor og/eller kalium. Der kan kun medregnes arealer, der kan og må udspreddes husdyrgødning på.

Den producerede mængde rågylle på bedriften indeholder ifølge beregninger i husdyrgodkendelse.dk følgende mængder kvælstof (N) og fosfor (P):

Tabel 6: Oversigt over produceret mængde N og P i den totale mængde rågylle på den samlede bedrift

Rågylle	N nudrift	P nudrift	N ansøgt drift	P ansøgt drift
Brændegård	24443,43	5804,02	30173,09	6997,02
Ndr. Ellebygård	41722,53	7581,26	64078,00	11339,49
Total for bedriften	66165,96	13358,28	94251,09	18336,51

Al gylle produceres på bedriften separeres i et mobilt separationsanlæg, og den faste fraktion leveres til biogasanlægget Biokraft A/S i Aakirkeby. Andelen af N & P kan variere i den faste gyllefraktion, men den faste fraktion vil indeholde omkring 25% af rågyllets kvælstof og 70% af rågyllets fosfor, mens væskefraktionen, som bliver tilbage på gårdene, indeholder 75% af rågyllets kvælstof og 30% af rågyllets fosfor. Indholdet af kvælstof og fosfor i væskefraktion er derfor følgende:

Tabel 7: Oversigt over produceret væskefraktion af separeret gylle og indehold af N og P

Væskefraktion af separeret gylle	N nudrift	P nudrift	N ansøgt drift	P ansøgt drift
Total for bedriften	49624,47	4007,48	70688,32	5500,95

Der sker en højere udnyttelse af kvælstoffet i væskefraktionen af den separerede gylle, hvorfor det er muligt at regne 120 kg N i stedet for at regne med de normale 100 kg N til en DE. Dette betyder, at væskefraktionen i nudrift svarer til 413,54 DE og i ansøgt drift 589,07 DE.

Der leveres 14 DE til Oxholmvej 11, 3760 Gudhjem. Der hører 10 ha jord, til denne aftale som ikke ligger inden for områder med restriktioner udover de generelle regler.

Resten af den separerede gylle udnyttes på bedriftens ejede og forpagtede arealer. Det drejer sig om i nudrift 394,86 DE og i ansøgt drift 575,07 DE.

Der skal således udspreddes 575,07 DE på bedriften i ansøgt drift. Der hører til bedriften 459,49 ha ejet og forpagtet udspreddningsareal.

En del af disse udspreddningsarealer er beliggende i områder i nitratklasse 1, hvor udgangspunktet er at der kun må udspreddes 85% af den mængde husdyrgødning, som ellers er standard, eller der skal med andre virkemidler sørges for, at udvaskningen ikke overstiger maks-grænsen. Udregnet som gennemsnit over alle bedriftens arealer – ejet og forpagtede arealer, betyder dette, at der gennemsnitligt maksimalt må udbringes 1,2621 DE/ha. I ansøgt drift udbringes gødning fra 575,07 DE på de 439,49 ha.. Dette giver et gennemsnitligt udbringningstryk på 1,28 DE/ha. Men eftersom udvaskningsberegningerne lavet i FARM-N samtidig viser, at udvaskningen for DE-reel er lig med udvaskningen for DE-max, så er kravet til harmoniarealet opfyldt.

6.7.2 Arealkrav

For ejendomme med husdyrhold er der krav om, at der skal være et bestemt areal til rådighed til udbringning af husdyrgødning på bedriften, dette kaldes for arealkrav. Størrelsen af dette fastsættes som en procentdel af det areal, der er nødvendig for at opfylde det miljømæssige harmonikrav. For antal dyreenheder (DE) i intervallet 0-120 DE skal der ejes 25 % og for dyreenheder, der overstiger 120 DE skal der ejes 30 %. Arealkravet gælder på bedriftsniveau. Op til 33 % kan opfyldes ved tinglyste forpagtninger – eller husdyrgødningsaftaler, som sikre at husdyrproducenten til enhver tid kan disponere over arealet til udbringning af gødning mindst 5 år frem i tiden. Arealkravet skal i henhold til Bekendtgørelse om husdyrhold og arealkrav m.v. nr. 1152 af 23. november 2006 var opfyldt senest ét år efter udvidelsen har fundet sted.

Da al gulle på bedriften separeres ved en lavteknologisk separation kan arealkravet reduceres med 25% i henhold til bekendtgørelse 1152 af 23. november 2006 om husdyrhold og arealkrav m.v.

Af tabel 8 fremgår arealkravet for produktionerne på de ejendomme som bedriften omfatter.

Tabel 8: Arealkrav

Produktion af dyreenheder (DE)	Arealkrav (ha)	Reduceret arealkrav	Areal til opfyldelse af arealkrav (ha)
949,86	199,26	149,445	439,49

Det ses således, at arealkravet alene er opfyldt af eget jordtilliggende, idet Karsten Westh selv ejer 215,17 ha udbringningsarealer.

Der ansøges om at udvide den totale produktion på bedriften til i alt 949,84 DE og hermed kommer produktionen over de 750 DE, som er den maksimale grænse i dag. Der forventes vedtaget en ny bekendtgørelse i løbet af 2009 om tilladelse til at udvide husdyrhold fra 750 dyreenheder til maksimalt 950 dyreenheder. Som det ser ud i udkastet skal bedriften leve op til fire krav:

- 1) Kravet om løsgående søer skal være opfyldt, hvilket det er på nuværende tidspunkt på Brændegård
- 2) Der er krav om, at slagtesvin ikke må gå på fuldspalter, hvilket er opfyldt på Ndr. Ellebygård i dag.
- 3) Der kommer nogle ekstra krav til management og registrering og tilsyn vedr. dyrevelfærd, som vil blive efterkommet.
- 4) Der indføres et årligt kontrolbesøg af en uvildig dyrlæge, hvilket også vil blive efterkommet.

7 Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug

7.1 Energi

Der anvendes energi til opvarmning af stalde, belysning og ventilering af staldene, til separationsanlægget samt til opvarmning af stuehuset.

7.1.1 El

Det nuværende elforbrug udgør ca. 121.811 kWh årligt (2007 tal). I forbindelse med udvidelsen af produktionen på Ndr. Ellebygård forventes det årlige elforbrug øget med ca. 148.190 kWh det vil sige til godt 270.000 kWh. El anvendes på ejendommen primært til ventilering og kun i begrænset omfang til belysning.

På Ndr. Ellebygård er der energibesparende tiltag i form af undertryksventilation med diffust luftindtag i staldene, og ventilatorerne er frekvensstyrede. I relation til energiforbruget opnås der en besparelse, idet undertryksventilation bruger mindre energi end ligetryksventilation. For at sikre, at ventilationsanlæggene kører optimalt og ikke bruger mere energi end nødvendigt rengøres og efterses disse jævnlige.

Endvidere er der i staldene anvendt den nyeste teknik indenfor luftigheds- og temperaturfølere, som er med til at effektivisere energiforbruget.

7.1.2 Olie

Varmebehovet på ejendommen fordeler sig på stuehuset, men varmebehovet i slagtesvinestalden vil begrænse sig til tørring af staldene efter vask.

Det nuværende dieselolieforbrug udgør ca. 56.866 liter diesel på den samlede bedrift – Brændegård og Ndr. Ellebygård. Idet der ikke sker væsentlige ændringer i det samlede dyrkede areal på bedriften, forventes forbruget af dieselolie fremover at ligge på nogenlunde samme niveau.

Der er en ca. 20 år gammel 2500 l olietank med fyringsolie ved stuehuset. Herudover opbevares der ikke olie eller diesel på ejendommen, da dette opbevares på Brændegård.

7.2 Vand

Drikkevandet til ejendommens dyrehold udgør det største vandforbrug. Dertil kommer vand, som skal anvendes til vask af staldene m.v. Før udvidelsen anvendes 3.936 m³ vand, som fordeler sig således: 3.496 m³ til drikkevand til svinene, 315 m³ til vask af stalde, 125 m³ til vask af maskiner/redskaber.

Efter udvidelsen er det forventet, at der vil skulle anvendes 5.895 m³ vand. Fordelt på 5.300 m³ til drikkevand til svinene, 470 m³ til vask af stalde, 125 m³ til vask af maskiner/redskaber.

På Ndr. Ellebygård er der gjort vandbesparende tiltag i forbindelse med den supplerende vandforsyning, idet der anvendes vandkopper og ikke drikkenipler, hvorfor der ikke er noget drikkevandsspild. Desuden er overbrusningsanlægget i staldene styret af samme anlæg, som det der styrer ventilationen, så overbrusningshyppighed og -varighed afpasses løbende til temperaturen. Endvidere iblødsættes alle staldafsnit inden vask, således at vasketiden og dermed vandforbruget kan reduceres.

Grisene fodres blandt andet med valle fra mejeriet. Da vollen har et stort vandindhold, medfører det, at forbruget af vand til drikkevand er ca. 60% lavere, end hvad beregninger med normtal for en slagtesvinebesætning af denne størrelse angiver.

7.3 Gødning

Afgrødernes behov for næringsstoffer dækkes med husdyrgødning og handelsgødning. Der anvendes gødning i henhold til Plantedirektoratets normer for afgrødernes kvælstofbehov og udnyttelseskravet til kvælstof i husdyrgødningen. Ved planlægning af afgrødernes gødningsbehov tages der desuden hensyn til husdyrgødningens forventede udnyttelse i praksis samt jordens reserver af kvælstof, fosfor og kalium.

7.3.1 Husdyrgødning

Niveauet for tildeling af husdyrgødning til arealerne efter den planlagte udvidelse vil være 1,28 DE/ha i gennemsnit på det totale udspretningsareal. Det tilstræbes, at husdyrgødningen udbringes på tidspunkter, hvor afgrøden er i vækst og hvor den giver læ og skygge, således at ammoniakfordampningen i forbindelse med udspretningen af gyllen minimeres mest muligt og udnyttelsen øges.

7.4 Foder og foderopbevaring

Der fodres med vådfoder som blandes på ejendommen. Som en del af vådfoderet anvendes valle fra Bornholms Andelsmejeri i Klemensker. Fodringen foregår som fasefodring, hvilket betyder at grisene får

forskellige foderblandinger, som er tilpasset deres behov ved forskellig alder. Der har ved nudrift ikke været tilsat fytase til foderet, men dette ændres nu, så fytase vil blive anvendt i ansøgt drift.

Foderforbruget og fodereffektiviteten registreres løbende og opgøres ved effektivitetskontrollen fire gange om året. Der er derfor hele tiden mulighed for at gå ind og korrigere foderplanen, så fodringen fungerer optimalt.

Ved den beskrevne foderteknologi opnås en meget effektiv fodring. Ansøger har generelt en fodereffektivitet på ca. 2,63-2,65 FE/kg tilvækst og har derved en væsentligt bedre fodereffektivitet end normtallene på 2,87 FE/kg tilvækst, som anvendes her i ansøgningssystemet.

Det vurderes hermed, at foderteknologien er BAT.

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der derfor ikke indtastet oplysninger, hvorved www.husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af normalt.

Korn opbevares i dag i den eksisterende silo placeret nord for foderlageret. Der vil i forbindelse med udvidelsen blive bygget en ny silo øst for den eksisterende ligeledes til opbevaring af korn. Tilskudsfoder opbevares i foderlageret. Valle hentes dagligt på mejeriet. Der vil i forbindelse med udvidelsen blive opsat en ny tank til opbevaring af vallen ved den sydlige side af foderlaget.

7.5 Såsæd

Forbruget af såsæd er uafhængigt af udvidelsen af svineproduktionen på Ndr. Ellebygård, idet mængden alene afhænger af det drevne areals størrelse.

7.6 Kemikalier og pesticider

Forbruget af pesticider vil primært være afhængig af jordtilliggenheden, idet sædskiftet bibeholdes efter udvidelsen. Der sker ingen ændring af pesticidforbruget pr. arealenhed som følge af udvidelsen. Der opbevares ikke plantebeskyttelsesmidler og sprøjteudstyr på Ndr. Ellebygård, da alt sprøjteudstyr opbevares og håndteres på Brændegård.

Af øvrige kemikalier på Brændegård anvendes desinfektionsmidler, som anvendes efter vask af staldene. Eftersom staldarealet ikke forøges som følge af udvidelsen vil forbruget af disse kemikalier formentlig ikke stige.

8 Flexibilitet

Der tillades flexibilitet i produktionen, så denne kan omlægges til produktion af bornholmergrise, hvis Karsten Westh får mulighed for at blive leverandør til dette koncept. Bornholmergrise er en specialproduktion til COOP, som blandt andet er baseret på krav om, at grisene skal have mere plads, og at de skal have en højere slagtevægt sammenlignet med en normal slagtesvineproduktion.

For slagtesvin ligger pladskravene hele tiden 0,2 m² højere end kravene til normal slagtesvineproduktion. Dette betyder, at der bliver færre stipladser i stalden. Samtidig er der krav om, at bornholmergrisene er i gennemsnit 118 kg ved slagt, hvor normale slagtesvin typisk er 108-110 kg. Grisene går for at opnå den højere vægt typisk en uge eller 10 dage længere i stierne.

På Ndr. Ellebygård ønskes en produktion på 17.750 stk. bornholmergrise (30-118). Denne produktion udgør 649,14 DE og overskrider derfor ikke de 650,13 DE, som der er søgt om på Ndr. Ellebygård.

- En omlægning til bornholmergrise på Ndr. Ellebygård betyder altså, at
- der produceres 2210 færre slagtesvin på Ndr. Ellebygård (de overskydende smågrise sælges fra)
 - slagtesvinene bliver større (118 kg)
 - der bliver færre stipladser i stalden grundet de øgede pladskrav

Idet vægt og antal stipladser, som ligger til grund for lugtberegningen, er ændret, er der derfor lavet en ekstra lugtberegning for denne produktion. Der er regnet med, at antal stipladser reduceres med mindst 300 stk. Der er således for denne produktion regnet med 5460 stipladser i stalden. Beregningerne viser at lugtgenekriterierne er opfyldt se afsnit 9.5.1.

9 Forventede reststoffer og emission fra anlægget

9.1 Husdyrgødning

I forbindelse med en husdyrproduktion vil der være et afkast af husdyrgødning indeholdende primært kvælstof, fosfor og kalium. Det er specielt kvælstof og fosfor, der kan påvirke det omgivende miljø. I tabel 7 er angivet mængden af husdyrgødning samt dennes indhold af kvælstof og fosfor før og efter udvidelsen.

Table 9: Afkast af husdyrgødning – N & P før og efter udvidelsen (i hele kg) fra både Brændegård og Ndr. Ellebygård

Produktion totalt til udspredning	Kg N		Kg P	
	Før	Efter	Før	Efter
Væskefraktion til udspredning	49.624	70.688	4.007	5.501
Fiberfraktion til Biokraft A/S	16.541	9.351	23.563	12.836

9.2 Kvælstofudvaskning

9.2.1 Overfladevand – Nitratklasse

En del af bedriftens udspretningsarealer er beliggende i område klassificeret som Nitratklasse 1, hvilket betyder, at kvælstof reduktionspotentialet i området er maksimalt 50 %. Reduktionspotentialet er et udtryk for forskellen mellem den mængde nitrat, der kommer fra rodzonen og den mængde nitrat, der ender i vandområdet. I Nitratklasse 1 må der som udgangspunkt ikke tildeles mere end 85 % af den husdyrgødningsmængde, der er gældende i forhold til de generelle harmoniregler. Udregnet over samtlige af bedriftens arealer – eget og forpagtede arealer, betyder dette, at der gennemsnitlig maksimalt må udbringes 1,2621 DE/ha. I ansøgt drift udbringes gødning fra 575,07 DE på de 459,49 ha. Dette giver 1,28 DE/ha, men eftersom udvaskningsberegningerne lavet i FARM-N viser, at udvaskningen for DE-reel (32,4 kg N/ha) er lig med udvaskningen for DE-max (også 32,4 kg N/ha), så er kravet til nitratklasse 1 opfyldt.

9.2.2 Grundvand – nitratfølsomt område

Ingen udspretningsarealer tilknyttet produktionen på Ndr. Ellebygård er beliggende i nitratfølsomme områder i forhold til grundvand.

9.3 Fosfor

Ingen af udspretningsarealerne tilknyttet produktionen på Ndr. Ellebygård er beliggende i områder, der afvander til Natura 2000 områder, som er overbelastet med fosfor. Udbringningsarealerne pålægges derfor

ingen restriktioner i forhold til fosforbelastning jf. lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

9.4 Ammoniakfordampning

Ved en husdyrproduktion vil der være fordampning af ammoniak fra stalde, husdyrgødningslagre samt ved udspreddning af husdyrgødningen. Størrelsen af ammoniakfordampningen er afhængig af produktionens størrelse samt af stalddypen, lagertypen samt tidspunkt og teknik til udbringningen af husdyrgødningen. Ejendommen er ikke beliggende inden for bufferzone I eller II, dvs. at der ikke inden for 1000 meter af Ndr. Ellebygård findes naturarealer omfattet af kravet om bufferzoner. En række naturarealer omkring ejendommen og udspreddningsarealerne er besigtiget. Beregninger af ammoniakemission er beregnet i det elektroniske ansøgningsskema jf. kravet i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Den samlede ammoniakemission fra anlægget ved nudrift er beregnet til 6636,95 kg N/år og ved ansøgt drift er den samlede ammoniakemission fra anlægget er beregnet til 8544,29 kg N/år. Projektet medfører således en meremission fra anlægget på 1907,35 kg N/år. Meremissionen af ammoniak beregnes altid, og ved meremissionen forstås den samlede ansøgte emission fra stald og lager fratrukket nudrift emissionen. Disse beregninger er fratrukket den generelle reduktion i fordampningen, som lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug har fast lagt. Kravet er, at der skal ske en reduktion på 20 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt referencestaldsystem. Kravet om 20 % reduktion på ammoniakudledningen er opfyldt, se afsnit 13.3.

9.5 Lugtemission

Lugtemission stammer fra stalddene samt fra husdyrgødningsystemerne inklusiv opbevaringsanlæggene (vedvarende lugtkilder). Desuden forekommer lugtemission ved udbringning af husdyrgødningen (periodiske lugtkilder).

9.5.1 Vedvarende lugtkilder

For de vedvarende lugtkilder beregnes en lugtgeneafstand. Uden for denne lugtgeneafstand må lugtgenerne fra husdyrholdet anses som værende ubetydelige. Lugtgeneafstandene er beregnet ved hjælp af FMK-vejledningen og i henhold til den nye lugtvejledning.

I tabel 10 og 11 er geneafstandene for lugt angivet og beregnet henholdsvis i henhold til FMK-modellen og den nye model til beregning af lugtgeneafstande.

Tabel 10: Geneafstand for lugt – angivet i meter (FMK-model)

	Nuværende produktion	Efter udvidelsen
Geneafstand til boligområde i byzone/sommerhusområde	618	778
Geneafstand til byzone i øvrigt og "samlet bebyggelse"	374	437
Geneafstand til boliger uden for "samlet bebyggelse"	195	246

Tabel 11 : Geneafstand for lugt – angivet i meter (ny model)

	Nuværende produktion	Efter udvidelsen
Geneafstand til boligområde i byzone/sommerhusområde	725	1045
Geneafstand til byzone i øvrigt og "samlet bebyggelse"	554	810
Geneafstand til boliger uden for "samlet bebyggelse"	269	431

For byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse og boliger uden for samlet bebyggelse angiver den nye model den største geneafstand, hvorfor det er denne afstand, der vil være den gældende.

Afstanden til enkelt beboelse uden for samlet bebyggelse er større end 432 m fra centrum af kildeområdet, idet der er ca. 450 m fra nabobeboelsen (uden landbrugspligt) til lugtkildecentrum på Ndr. Ellebygård, og således er afstanden overholdt jf. tabel 11. De øvrige geneafstande er også overholdt, idet der er ca. 1,3 km til byzone og samlet bebyggelse.

De udførte beregninger tager udgangspunkt i worst case – på Ndr. Ellebygård er der kontinuerlig drift, derfor vil der i praksis dog altid være ca. 1½ sektion tom, hvorfor der maksimalt vil blive udnyttet 4800-4900 stipladser og ikke 6000 stipladser som der er regnet på. Derfor vil lugtgeneafstandene i praksis ikke være så store som angivet i tabellerne.

Tabel 12 viser lugtgeneafstanden proproduktionen af bornholmergrise, hvis svineproduktionen på Ndr. Ellebygård omlægges til denne produktionsform. Af tabellen ses det, at afstanden til byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse og boliger uden for samlet bebyggelse også er overholdt, hvis produktionen omlægges til bornholmergrise.

Tabel 12: Geneafstand for lugt – angivet i meter (ny model) – for produktion af bornholmergrise

	Nuværende produktion	Efter udvidelsen
Geneafstand til boligområde i byzone/sommerhusområde	725	1046
Geneafstand til byzone i øvrigt og "samlet bebyggelse"	554	812
Geneafstand til boliger uden for "samlet bebyggelse"	269	432

9.5.2 Periodiske lugtkilder

Udbringning af husdyrgødning foregår primært om foråret. Der køres husdyrgødning fordelt over ca. 6 uger om året. En del af husdyrgødningen nedfældes eller nedbringes i jorden kort efter udspreddning, hvilket minimerer lugtgenerne. Gyllen nedfældes ikke i vinterafgrøder, da teknikken endnu ikke er god nok til dette.

Al husdyrgødning på bedriften separeres i et lavteknologisk Kemiraanlæg. Den faste fraktion leveres til Biokraft A/S, men der er væskefraktionen, som udbringes på bedriftens arealer. Der er flere fordele ved at anvende separeret gylle på markerne. Væskefraktionen er mere tyndtflydende end rågylle og trænger derfor hurtigere ned i jorden. Dette medfører blandt andet, at lugtgenerne ved udspreddning af væskefraktionen er begrænset.

9.6 Støvemission

Der er kun meget begrænset støvgener forbundet med produktionen på Ndr. Ellebygård. Foderet håndteres i lukket system og giver ikke anledning til støvgener. Støvgener vil derfor primært kunne forekomme i høst, hvor der håndteres halm og evt. tilkøres korn og frø til ejendommen og vil kun forekomme lokalt på Ndr. Ellebygård.

9.7 Støjkilder

Der skelnes mellem vedvarende og periodiske støjkilder, da vedvarende støjkilder bidrager væsentligt mere til den samlede støjbelastning fra anlægget end de periodiske støjkilder.

9.7.1 Vedvarende støjkilder

Vedvarende støj kan forekomme fra ventilationsanlægget. Støjniveauet er ved det nuværende produktionsanlæg meget lav, idet der er tale om et støjsvagt ventilationsanlæg. Ventilationsanlægget kører kontinuerligt døgnet rundt hele året – dog med størst ydelse om sommeren, når det er varmt. Regelmæssig kontrol, rengøring og vedligeholdelse af ventilatorerne mindsker unødigt støj.

Støjniveauet forventes ikke intensiveret væsentligt som følge af udvidelsen, idet der i den nye slagtesvinestald også opsættes nyeste teknologi.

9.7.2 Periodiske støjkilder

Støj kan periodisk stamme fra transport til og fra Ndr. Ellebygård med foder, husdyrgødning og dyr samt ved korntørring og ved brug af male/blandeanlæg.

Male/blandeanlægget kører tre gange om dagen: Morgen (inden kl. 6), middag og aften. Der anvendes en skivemølle til maling af korn, idet denne er mere støjsvag end en slaglemølle.

Tørreriet kører især i august og september måned i forbindelse med høst. I denne periode kan det i nogle uger være tændt både aften og nat, hvis det er nødvendigt for at tørre det høstede korn.

Transport og foderblanding/udfodring er fordelt over hele året. Den periodiske støj forventes ikke øget væsentligt i forbindelse med udvidelsen.

Afstanden til naboer og offentlig vej er ganske stor, og støjbelastningen skønnes derfor ikke at være til gene for naboer eller forbigående.

For ejer og ansatte gælder, at hvis støjbelastningen overstiger 80 dB, får personale og andre, der arbejder i støjen, stillet høreværn til rådighed.

9.8 Lys

Der er udendørs lamper ved kontor/mandskabsrum, på den vestlige gavl af foderlageret og på den østlige side af den eksisterende slagtesvinestald. Der ligger ingen naboejendomme i umiddelbar nærhed af anlægget, der kan blive generet af lys fra staldene.

9.9 Transport

Der kan forekomme transport af forskellig vis i forbindelse med en husdyrproduktion. Der skelnes mellem intern transport på ejendommen og ekstern transport, dvs. transport til eller fra ejendommen. Til- og frakørsel til ejendommen kan foregå via den fælles privatvej øst for ejendommen og videre ad Kirkeskolevej.

9.9.1 Intern transport

I forbindelse med produktionen på Ndr. Ellebygård vil der ikke være intern transport, da der ikke flyttes dyr mellem staldbygningerne, og foder transporteres i lukket system til de enkelte staldafsnit.

9.9.2 Ekstern transport

Den eksterne transport består i transport af smågrise fra ejendommen og til smågriseaftagerne, levering af søer til slagteriet og afhentning af døde dyr til DAKA. Desuden sker der transport af foder til ejendommen. Opgørelse af transporter før og efter udvidelsen på Ndr. Ellebygård kan ses i tabel 13. Karsten Westh har selv lastbil, som bruges til mange af bedriftens transporter med levende dyr og gylle.

Tabel 13: Transport til og fra ejendommen

Type transport	Før udvidelsen	Efter udvidelsen	Ændring
Levering af smågrise (egen lastbil)	5 læs hver 14. dag	1 læs hver 14. dag*	- 4
Levering af slagtesvin DC	3 læs pr. uge	2 læs pr. uge*	-1

(egen lastbil)			
Hentning af valle (egen lastbil)	1 pr. dag	1 læs pr. dag**	0
Læs gylle til udspreddning	272	395	123

*) I ansøgt drift vil der kun blive transporteret færre læs grise, idet der er indkøbt hænger til lastbilen.

**) Der vil ikke blive mere transport med valle som følge af udvidelsen, idet der blot bliver hentet mere pr. læs.

Der køres ikke gødning og diesel til ejendommen, da det opbevares på bedriftens anden ejendom – Brændegård. I høstperioden transporteres der korn til ejendommen, og om foråret transporteres gylle fra ejendommen til udspreddning. Over halvdelen af denne gyllemængde flyttes med lastbil.

Al transport foregår i dagtimerne, men i høstperioden, og når der bringes gylle ud, kan der også forekomme transport om aften. Nogle af transporterne kommer i gennem Østermarie, hvorfor disse transporter hovedsageligt foregår med lastbil.

9.10 Fluer og skadedyr

Der holdes opryddet omkring bedriften og bygningerne vedligeholdes, således at rotter ikke sikres optimale leveforhold. Der opretholdes desuden en god staldhygiejne og god gødningshåndtering. Desuden er der opsat rottekasser på ejendommen – giften til disse kasser leveres af Regionskommunens rottefængere.

Fluegener forebygges ved god staldhygiejne, hvor gødnings- og foderrester fjernes løbende. Som supplement foretages en aktiv bekæmpelse i form af biologisk fluebekæmpelse med rovfluer. Biologisk bekæmpelse ved hjælp af rovfluer, virker ved at larverne forpupper sig, og af pupperne udklækkes den levende rovflue. Denne søger straks ned i gyllekanalerne, hvor den starter med at lægge æg. Æggene udklækkes til larver, og det er disse larver, der æder staldfluens larver. Der sættes nye fluer ud hver 4.-5. uge.

9.11 Spildevand

Spildevandsmængden fra staldene forventes efter udvidelsen at udgøre ca. 470 m³ og spildevand fra vask af maskiner udgør ca. 125 m³.

Spildevand fra staldene, regnvand og vaskevand fra vaskepladsen ledes til gyllebeholder. De eksisterende gyllebeholdere vil blive udskiftet med en ny gyllelagune, som er lukket, hvorfor der ikke vil komme regnvand i gyllen.

Sanitært spildevand fra toilet og bad i mandskabsrummet ledes til septiktank, som er placeret ved stuehuset.

9.12 Affald

Brandbart affald, fx pap, emballage mv. [ISAG-kode 19.00] køres til Brændegård, hvor der er en 2 m³ affaldscontainer, som afhentes og tømmes hver uge. Affaldet udgøres af sække fra tilskudsfoder og mineraler (100 kg/måned), og emballage fra pesticider [ISAG-kode: 05.12 og EAK-kode: 02 01 09] ca. 150 kg årligt.

9.12.1 Olie- og kemikalieaffald

Kemikalierester, medicinrester, spraydåser (50 kg/år) og kanyler opbevares på Brændegård, hvorfra det afhentes af StenaMiljø to gange årligt.

På Brændegård opbevares spildolie [ISAG-kode 0600] og kemikalierester [ISAG-kode 05.12 og EAK-kode 02 01 09] i tromler på fast gulv i maskinhal, mens medicinaffald [ISAG-kode 05.13] opbevares i originalemballagen i kemikalierummet. Den årlige mængde spildolie fra hele bedriften udgør 5-600 liter, mens mængderne af pesticider- og medicinaffald er relativt begrænsede.

9.12.2 Animalsk affald

Døde dyr [EAK kode 02 01 02] afhentes ugentligt af DAKA Proteins, Nyker.

Frem til afhentning opbevares de døde dyr på en cementeret afhentningsplads, som er sikret mod ådselsædende dyr ved indhegning. Afhentningspladsen placeres umiddelbart øst for foderladen.

Der forventes en dødelighed på ca. 2,5%, hvilket giver ca. 500 døde grise pr. år. Da de fleste grise dør relativt små, er gennemsnitsvægten ca. 50 kg. Den totale mængde døde dyr forventes derfor at være ca. 2,5 tons pr. år.

Døde dyr afhentes samme dag eller senest 24 timer efter tilmelding.

10 Risici

Risiko for uheld er centeret om mulig forurening af overflade- og grundvand, jord, luft og om mulig skade på mennesker, dyr og planter. De største risici for uheld hænger sammen med drift/brug, lagring og håndtering af husdyrgødning, foder, kemikalier og olie.

Minimering af risiko for uheld og gene/forurening ved uheld

I forbindelse med udvidelsen skiftes to åbne gyllebeholdere ud med en ny lukket lagune. Dette giver en højere sikkerhed, idet der ikke vil kunne ske overløb fra den lukkede gyllelagune. Gyllelagunen er fremstillet i meget stærke membraner, som svejses sammen og risikoen for brud på lagunen er derfor meget lille. Gyllelagunen er desuden indrettet med en sikkerhedsmembran med drænrør, sådan at hvis der skulle ske en lækage på lagunen, vil den lækede gylle blive ledet til en kontrolbrønd. Her registrerer en flowmåler, at der er sket et udslip.

Gyllelagunen er gravet ned i tørrænet og omgivet af en jordvold. Skulle der ske en lækage på gyllelagunen, vil gyllen derfor blive tilbageholdt inden for jordvolden. Der er ingen stationære pumper ved gyllelagunen eller ved buffertanken, og lagunen er i øvrigt omgivet af et hegn, så uvedkommende ikke kan få adgang til den. Gyllen suges op med pumper på lastbil. Der er derfor ingen risiko for utilsigtet start af stationære pumper.

Gylle og vaskevand fra stald føres gennem tætte lukkede afløb til en lukket buffertank, herfra til separationsanlægget, og den tynde del af gyllen ledes så videre til gyllelagunen. Der er tidligere sket et mindre udslip af staldvaskevand grundet et sammenfald af uheldige omstændigheder. Der er nu taget hånd om dette (en gylleprop er sikret, så den ikke kan løftes op, og et hul i gulvet i et ekstra foderblanderum er støbt til), således at et lignende uheld ikke vil kunne ske igen.

Der hentes valle hver dag på mejeriet, og den mængde valle, der opbevares på ejendommen, er derfor til enhver tid maksimalt ét lastbillæs (op til 32 tons). Vallen pumpes fra lastbilen over i en tank, hvilket foregår under opsyn.

I forhold til risici og driftsuheld bliver der udarbejdet en beredskabsplan for Ndr. Ellebygård, der beskriver procedurer i forbindelse med uheld. Beredskabsplanen eftersendes til Teknik & Miljø senest en måned efter miljøgodkendelsen er meddelt.

11 Egenkontrol og Management

Ndr. Ellebygård skal, som alle andre svineproducerende bedrifter under Danish Crown, overholde Code of Practice, som indeholder egenkontrol. Ligeledes udføres egenkontrol i forbindelse med Foderhygiejneforordningen. Desuden føres der logbog for gyllelagunen, og der udføres 10 års beholder kontrol.

På bedriften opbevares følgende:

- Sprøjtejournal
- Tilbageholdelsessedler og optegnelser over anvendelse af lægemidler
- Salmonellaresultater- og månedsopgørelse fra slagteriet (zoonoseregisteret)
- Breve med analyseresultater af foder eller husdyrsygdomme, som kan have betydning for fødevarer sikkerheden
- Eventuelle breve fra Fødevareregionen vedr. offentligt tilsyn
- Kommunens eller private firmaers dokumentation for skadedyrsbekæmpelse

Desuden kan i løbet af få dage fremskaffes

- Fakturaer på køb og salg af foder
- Oplysninger om sundhedsanmærkninger fra slagteriet.

I relation til management bestræber man sig på Ndr. Ellebygård på at udføre ”godt landmandskab” og ansvarsbevidst driftsledelse blandt andet ved at:

- Holde opsyn med gyllelagunen
- Foderforbrug og fodereffektivitet registreres løbende opgøres op i en effektivitetskontrol fire gange årligt
- Der er rutinemæssigt besøg af dyrlæge på ejendommen 1 gang om måneden
- Danish Crown har med jævne mellemrum en kontrollant på besøg ude på ejendommen
- Staldens alarmanlæg afprøves 14. dag. Der er alarm anlæg på ejendommen, som alarmerer ved manglende ventilation og manglende fodring. Der er nødstrømsgenerator på ejendommen
- Gødningsplanlægning, og hensyntagen til jordens vandmættethed og de topografiske forhold ved udbringning af gødning.
- Foderplanlægning og kontrol af foderforbrug, vandforbrug og el-forbrug samt forbrug af diesel.
- Dagligt opsyn med tekniske installationer, og regelmæssig afprøvning af alarmsystemer.
- Vedligehold, service og øjeblikkelig reparation af tekniske installationer.
- Dagligt opsyn med grisenes trivsel.
- Nye medarbejdere og vikarer oplæres/sættes ind i daglige rutiner og procedurer.

Der er vil blive lavet en beredskabsplan, hvor forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand, mv. er beskrevet.

Der vil endvidere i overensstemmelse med reglerne for besætninger med mere end 500 DE blive udarbejdet en smittebeskyttelsesplan for ejendommen, og der vil blive indgået en sundhedsrådgivningsaftale med en praktiserende dyrlæge.

12 Husdyrbrugets ophør

Hvis svineproduktionen på Ndr. Ellebygård ophører, vil følgende blive sat i værk:

- Stier og staldanlæg bliver rengjort for gødningsrester og foderrester. Fodersiloer- og rør bliver tømt for foder. Dette sker blandt andet for at undgå skadedyr.

- Gyllekanaler, fortanke, gylletanke m.v. bliver tømt for gylle.
- Medicinrester afleveres til dyrlæge, apotek eller tilmeldes indsamling af BOFA. Overskydende desinfektionsmidler afleveres til BOFA.
- Olietankene tømmes, med mindre de forsat er i brug
- Bygningerne vedligeholdes eller afvikles.

Vurderinger

13 Vurdering af produktions miljøpåvirkning

13.1 Kvælstofpåvirkning

Produktionen på Ndr. Ellebygård påvirker miljøet med kvælstof fra husdyrgødningen. Teknik & Miljø har vurderet om påvirkningen har negativ effekt på grundvandet, vandløb og søer. Vurderingen er foretaget på baggrund af beregninger udført i det lovbefalede elektroniske ansøgningsskema om miljøgodkendelse jf. Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. I relation til vandløb og søer, er der endvidere foretaget en vurdering ud fra kendskab til afstrømningsforhold til recipienterne samt dræning af arealerne.

13.1.1 Overfladevand

Jævnfør afsnittet om kvælstofudvaskning ligger en part af bedriftens udspretningsarealer i et område klassificeret som nitratklasse 1 i forhold til overfladevand. For landbrugsarealer, der er placeret i denne kategori, stilles der krav om et lavere husdyrtryk pr. ha end de generelle harmoniregler giver mulighed for. I nitratklasse 1 må der maksimalt tildeles 85 % af den husdyrgødningsmængde, som er gældende i forhold til de generelle harmoniregler. Beskyttelsen af de sårbare vandområder, som en del af udspretningsarealerne tilknyttet Ndr. Ellebygård afvander til, sikres ved, at der maksimalt på bedriftsniveau må tildeles husdyrgødning svarende 1,28 DE/ha. På denne baggrund vurderer Teknik & Miljø, at beskyttelsen af de sårbare vandområder, som en del af udspretningsarealet afvander til, er sikret.

I forhold til bedriftens øvrige udspretningsarealer, som ikke afvander til sårbare områder i Natura 2000-områder, stilles der ikke krav udover de generelle regler. Dog er vilkåret om maksimalt 1,28 DE/ha i væskefraktion gældende på bedriftsniveau.

13.1.2 Grundvand

I forhold til grundvand er det undersøgt om udspretningsarealerne er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder og/eller om der er udarbejdet en indsatsplan i forhold til vandindvinding. Ingen af udspretningsarealer tilhørende produktionen på Ndr. Ellebygård er beliggende i nitratfølsomme områder eller i områder, hvor der er forefundes en indsatsplan for vandindvinding.

En del af udspretningsarealerne er imidlertid beliggende i områder med drikkevandsinteresse og særlig drikkevandsinteresse. Vandkvalitetskravet for drikkevand er et nitratindhold på højst 50 mg nitrat/l. Efter vandet har forladt rodzonen foregår en nitratreduktion ved passage gennem jordprofilen. Det er Teknik & Miljø's vurdering, at den nitratreduktion sikrer, at koncentrationen af nitrat i det vand, der når grundvandet ikke overstiger 50 mg nitrat/l.

13.1.3 Vandløb og søer

Vandløb og søer påvirkes hovedsageligt af udvaskning samt direkte afstrømning til recipienterne. Søer og vandhuller er særligt følsomme overfor tilførsel af fosfor, men visse kær- og mosetyper i tilknytning til søer og vandhuller kan også være følsomme overfor kvælstoftilførsel enten via vandmiljøet eller fra luften. Den atmosfæriske påvirkning er dog så begrænset i forhold til områdets små søer, at der kan ses bort fra denne.

Teknik & Miljø vurderer, at de generelle beskyttelsesniveauer er tilstrækkelige til at sikre vandhuller/søer i nærheden af Ndr. Ellebygård og bedriftens udspretningsarealer ikke påvirkes væsentligt i forbindelse med den planlagte udvidelse på Ndr. Ellebygård.

Teknik & Miljø vurderer, at de berørte vandløbssystemer ikke vil blive påvirket af udvidelsen på Ndr. Ellebygård. Bortset fra den direkte tilledning fra dræn er åstrækningerne beskyttet mod påvirkning fra næringsrigt vand fra udspretningsarealerne, da overfladisk afstrømning vil blive tilbageholdt af bræmmer, hovedsageligt i form af brede og skovklædte bæltter mellem mark og å. Generelt er de bornholmske vandløb meget robuste overfor påvirkning af kvælstof.

13.2 Fosforudledning

Husdyrgødning indeholder fosfor. Ved udbringning af husdyrgødning tilføres markerne fosfor, som er et vigtigt plantenæringsstof, og ved høst fjernes der fosfor med afgrøderne. Tilføres der husdyrgødning efter de gældende harmoniregler, vil der typisk blive tilført mere fosfor, end der fraføres med afgrøderne. I henhold til beregningerne udført i det elektroniske ansøgningsskema vil den total mængde fosfor i husdyrgødnings væskefraktion som udspreddes på bedriften udgøre 5230 kg P efter udvidelsen, hvilket vil svare til ca. 11,9 kg P/ha/år (arealvægtet gennemsnit). Afgrødernes forventede fosforoptagelse er ca. 25 kg P/ha afhængig af afgrøde og udbytte. Dette betyder, at fraførelsen er betydelig større end tilførelsen. Det vurderes, at vandhuller i nærheden af udspretningsarealerne ligger godt beskyttet af bredde bræmmer og beplantning, hvorfor risikoen for fosfor tab vurderes at være minimal.

Endvidere skal nævnes, at ingen af udspretningsarealerne til Ndr. Ellebygård er beliggende i områder, der afvander til områder i Natura 2000 områder, som er overbelastede med fosfor. Derfor er der i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. til husdyrbrug ingen restriktioner i forhold til fosforbelastning på udspretningsarealerne.

13.3 Ammoniakdeposition til naturarealer

Kvælstof, der deponeres fra luften, er det begrænsende næringsstof for mange sårbare økosystemer, og i disse økosystemer kan der forventes væsentlige ændringer som følge af ekstra tilførsel af kvælstof. Husdyrproduktioner kan give anledning til udslip af ammoniak og derfor påvirke særligt næringsfattige naturtyper i det åbne land. Ammoniakfordampningen pr. dyreenhed kan variere betydeligt fra den ene produktion til den anden afhængig af dyreart, fodring, staldindretning, udbringningsmetode, renholdelse m.v. Ved etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug skal de øgede ammoniaktab fra stald og lager reduceres med 20 % i forhold til et fastsat referencetalssystem i 2007. Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for udvidelser samt stalde, der renoveres, men kan gennemføres som et krav til reduktion af ammoniaktabet for både det eksisterende og det nye anlæg. Udegående dyr friholdes dog for reduktionskrav i den periode, de er udegående. For malkekøer og det tilhørende opdræt reduceres reduktionskravet derfor forholdsmæssigt.

I henhold til beskyttelse af naturområder er der udlagt bufferzoner (bufferzone I) på 300 meter om særligt ammoniakfølsomme naturområder. Inden for denne beskyttelseszone og inden for selve området kan

husdyrbrug ikke udvides eller ændres, hvis udvidelsen medføre en forøget udledning af ammoniak til disse naturområder.

I en yderligere zone i en afstand fra 300-1000 meter om nedenfor nævnte områder (bufferzone II) må en udvidelse maksimalt give anledning til en merbelastning på 0,7 kg N pr. ha. Såfremt der er to eller flere ejendomme med over 75 dyreenheder i zonen og inden for en afstand af 1 km, må merbelastningen maksimalt udgøre hhv. 0,5 og 0,3 kg N pr. ha.

De særlige naturområder, som er omfattet af krav om bufferzone jf. § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er:

- 1) Højmose
- 2) Lobeliesø
- 3) Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- 4) Overdrev større en 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- 5) Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- 6) Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder
- 7) Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder

Ingen naturområder i nærheden af Ndr. Ellebygård er omfattet af kravet om bufferzone, og dermed er ejendommen ikke beliggende i hverken bufferzone I eller II. Det er Teknik & Miljøs vurdering, at de fastlagte beskyttelsesniveauer i henhold til lov. nr. 1572 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er tilstrækkelige til at sikre, at ingen naturområder påvirkes i negativ retning. De nærmeste naturområder er besigtiget og det vurderes ikke, at stigningen i ammoniakfordampningen vil resultere i, at naturområder påvirkes i væsentlig negativ retning af den planlagte udvidelse på Ndr. Ellebygård.

Desuden vurderes endvidere, at ingen af naturområderne beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3 bliver påvirket væsentligt i negativ retning af den planlagte udvidelse på Ndr. Ellebygård. EU-habitatområderne "Randkløve skår" og "Almindingen, Paradisbakkerne og Ølene" vurderes endvidere heller ikke at blive påvirket i negativ retning af den planlagte udvidelse på Ndr. Ellebygård. Der vil kun forekomme en ubetydelig påvirkning af på de to nævnte områder på grund af afstanden samt opblanding af kvælstof i atmosfæren. Endvidere indeholder den del af EU-habitatområde 162, som er tættest på Ndr. Ellebygård ikke kvælstoffølsomme naturområder.

Kravet om 20 % reduktion på ammoniakudledningen er på Ndr. Ellebygård opfyldt ved, at staldene er indrettet med delvist spaltegulv. I den eksisterende stald er der ca. 39% fast gulv, og den nye stald vil blive etableret med mere end 50% fast gulv. Derudover opbevares al gylle i lukkede beholdere - først i lukket fortank, og efter separationen i en lukket gyllelagune. Dermed sker der ikke nogen amoniakfordampning fra lagrene. Disse tiltag medfører, at ammoniakfordampningen fra stalde og lagre reduceres med 806 kg N mere, end hvad der er krævet for at overholde ammoniakreudktionskravet på 20 % i henhold til beregningerne i www.husdyrgodkendelse.dk. De ekstra kg vurderes som frivillige i forhold til en eventuel senere udvidelse.

13.4 Pesticidpåvirkning

Påvirkning med pesticider kan ske gennem nedvaskning fra det dyrkede areal samt ved punktkildeforurening i forbindelse med påfyldning og rengøring af marksprøjten. Endvidere kan der ske forurening af vandløb og søer, hvis der ikke udvises påpasselighed med vinddrift. Der opbevares ikke pesticider og sprøjteudstyr på Ndr. Ellebygård, da alt sprøjteudstyr opbevares og håndteres på Brændegård. Det er Teknik & Miljø vurdering, at der ikke vil være en væsentlig risiko for punktkildeforurening på Ndr. Ellebygård.

13.5 Påvirkning af bilag IV arter

I området omkring Ndr. Ellebygårds udspretningsarealer er der registeret løvfrøer i to vandhuller ved Ellebygård og Jessegård henholdsvis 445 og 795 m syd for det nærmeste hjørne af staldanlægget og 210 og 350 m fra udspretningsarealet. Ved Hoppegård er der registeret løvfrøer i to vandhuller henholdsvis 350 og 600 m øst for udspretningsarealet, mere end 5 km fra staldanlægget. Endvidere er der registeret stor vandsalamander 1,1 km fra udspretningsarealerne og 3,5 km fra staldanlægget.

Det vurderes ikke, at de nævnte lokaliteter vil blive påvirket af afstrømning fra arealer tilknyttet produktionen på Ndr. Ellebygård, og det atmosfæriske kvælstofbidrag fra Ndr. Ellebygård vil være så ubetydeligt, at det ikke vil kunne medføre en væsentlig ændring i lokalitetens tilstand. Teknik & Miljø vurderer derfor, at Bilag IV arterne og deres levesteder ikke trues af den forestående udvidelse på Ndr. Ellebygård.

14 Vurdering af ressourceforbrug og affaldshåndtering

Teknik & Miljø har på baggrund af oplysningerne i afsnit / ”Beskrivelse af produktionens ressourceforbrug” vurderet, at der i forbindelse med driften på Ndr. Ellebygård er gjort tiltag, som vil sikre, at anvendelse af energi, næringsstoffer, vand og pesticider minimeres mest muligt, således at tabene til omgivelserne bliver så minimale som mulige, samtidig med at produktionen kan foregå på et rentabelt niveau. I relation til energiforbruget vurderes det, at idet ventilatorerne er lavenergi ventilatorer, hvorfor energiforbruget vil være begrænset i forhold til traditionelle ventilatorer.

Med hensyn til affaldshåndtering vurderes det at følges vilkårene 2.14.5 til 2.14.15 i denne miljøgodkendelse vil driften af Ndr. Ellebygård ikke medføre affaldsgener.

For så vidt angår spildevand fra Ndr. Ellebygård er der taget hånd om dette og det vurderes, at spildevandet håndteres fornuftigt og i henhold til gældende lovgivning på området. Se afsnit 9.11 – Spildevand.

15 Vurdering af lugt-, støv-, støj-, flue-, transport- og lysgener

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldventilation. Der foreligger kun systematiske og anvendelige oplysninger til anvendelse i sagsbehandling om lugtemissionen fra staldanlæg. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og lugtgener ved udbringning indgår således ikke i lugtberegningerne og reguleres derfor ved hjælp af generelle regler, herunder husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav til placering af stalde og anlæg til opbevaring af husdyrgødning.

Lugtgenestandarderne med udgangspunkt i den nuværende og kommende produktion på Ndr. Ellebygård er beregnet både i henhold til FMK-vejledningen og i henhold til den nye lugtvejledning. Lugtgeneberegningerne viser, at lugtgenekriterierne ifølge Lov 1572 af 20. december 2006 om

miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt både i forhold til boliger i byzone, boliger i samlet bebyggelse og for enkeltbeboelse i landzone.

Det er Teknik & Miljø vurdering, at udvidelsen af dyreholdet på Ndr. Ellebygård ikke vil betyde større gener for naboer i området omkring Ndr. Ellebygård – nærmeste nabobeboelse, som ikke er omfattet af landbrugspligt, er beliggende cirka 450 meter nordvest for Ndr. Ellebygård.

Samlet set vurderes der ikke at være væsentlige kumulative effekter i relation til lugtgener i området omkring Ndr. Ellebygård, idet der ikke lægger andre større husdyrproduktioner i den mest fremherskende vindretning, dvs. vest for Ndr. Ellebygård. Derfor vurderer Teknik & Miljø, at de nærmeste naboer ikke vil blive udsat for lugtgener, som overstiger et acceptabelt niveau.

Det skal dog nævnes, at der kan forekomme kortvarige perioder med lugtgener i forbindelse med udspreddning af husdyrgødning, men generne i forbindelse med dette vurderes ikke at blive øget væsentligt som følge af udvidelsen på Ndr. Ellebygård.

Med hensyn til støv- og støjgener er Teknik & Miljø vurdering, at omboende ikke vil udsættes for væsentlige gener, idet støvgener i forbindelse med produktionen ofte kun vil forekomme ved kørsel omkring ejendommens bygninger i tørre perioder, og det vurderes således generelt at støvudvikling kun vil give anledning til meget lokal støvudvikling. Samlet vurderer Teknik & Miljø, at der ikke vil være væsentligt øgede støvgener som følge af udvidelsen.

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende – ventilationsanlægget i den nye stald er støjsvagt og foderblanding foretages indendørs. Der vil dog kunne forekomme støj fra ekstern og intern transport. Trafikken til og fra Ndr. Ellebygård går af fælles privat vej, men Ndr. Ellebygård ligger først på vejen og transporterne passerer ikke andre ejendomme på vejen. Teknik & Miljø vurderer på baggrund af ovenstående, at der ikke vil være uacceptable støjgener for omkringboende forbundet med udvidelsen.

Det er Teknik & Miljø vurdering, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for, hvorledes fluer og andre skadedyr vil blive bekæmpet, således at gener heraf undgås. Endvidere er det Teknik & Miljø vurdering, at følges vilkårene 2.12.1 og 2.12.2 i denne miljøgodkendelse burde der ikke opstå fluegener og rotteproblemer.

Teknik & Miljø vurderer, at anvendelse af lys i staldene og udenfor bygningerne på Ndr. Ellebygård ikke vil medføre væsentlige problemer eller lysgener for omkringboende, forbipasserende eller landskabelige hensyn.

16 Vurdering af anvendelse af bedste tilgængelige teknik

Bedst Tilgængelige Teknik – BAT (Best Available Technique) – er en fællesbetegnelse for teknik, som kan begrænse emission af ammoniak, lugt, drivhusgasser eller begrænse energiforbruget. Anvendelse af teknikker, der er beskrevet i BAT-byggeblade, sikre at der er foretaget en vurdering af teknikkenes virkninger på miljøet, og teknikken kan anvendes på økonomisk mulige vilkår under danske produktionsforhold. I vurderingen er der samtidigt taget hensyn til eventuelle fordele og ulemper om lugt, arbejdsmiljø, dyrevelfærd m.v. Der er nedsat en følgegruppe under Skov- og Naturstyrelsen, som skal foretage denne vurdering. En beskrevet teknik, der lever op til alle ovenstående krav, har fået betegnelsen BAT. Er teknikken forbundet med store omkostninger, eller er reduktionen i ammoniakfordampningen minimal, har teknikken fået betegnelsen BAT-kandidat.

Teknik & Miljø har foretaget en vurdering af BAT anvendt inden for følgende kategorier på Ndr. Ellebygård: Energibesparende foranstaltninger, vandbesparende foranstaltninger, management,

foderoplysninger, bedste tilgængelige staldteknologi, gødningsopbevaringsanlæg og bedste tilgængelige udbringningsteknik.

I det efterfølgende er ovenstående punkter gennemgået.

Energibesparende foranstaltninger:

I den nye stald vil der blive opsat lavenergi lysstofrør og i forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i øvrige stalde udskiftes til lavenergi lysstofrør. Lyset i slagtesvinestaldene er tændt efter behov indenfor normal arbejdstid.

I slagtesvinestaldene er der diffus undertryksventilation. Luftindtag sker via diffust loft. Luftmængden reguleres udelukkende ved undertrykket i stalden og tilføres gennem meget små huller eller porer via mineraluld. Herved opnås, at lufthastigheden er lav allerede, når luften kommer ind i stalden. Trækgener i dyrenes opholdszone minimeres. Den tilførte friskluft har ingen gennemslagskraft, og opblandingen med staldluften sker via luftstrømme forårsaget af dyrenes varmeproduktion og aktivitet.

Luftudtag sker via tagudsugning gennem skorstene udført i polypropylen med fast-støbt inddækning, rør med luge, indløbstragt, drejespjæld, konus med regnfang og ventilator.

For reduktion af energiforbruget er der valgt frekvensstyring og sekventiel indkobling.

Ventilationsanlæggene vaskes i staldafsnittene sammen med det øvrige staldinventar. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.

Investeringen i energibesparende tiltag som ventilation med frekvensstyrede udsugningsenheder, resultere i, at der opnås en besparelse i elforbruget på ca. 50 % i forhold til traditionelle spændingsstyrede udsugninger.

Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Vandbesparende foranstaltninger:

På Ndr. Ellebygård opnås der vandbesparelse ved, at der anvendes drikkekopper, som skal forsyne svinene med supplerende vand, således at drikkevandspild undgås.

Endvidere opnås der en væsentlig besparelse i vandforbruget i det vådfodret skal baseres på valle fra Klemensker Mejeri. Da en del af vallen er vand, vil det totale drikkevandsforbrug ikke blive øget ret meget i forbindelse med udvidelsen på Ndr. Ellebygård. Gårdens forbrug af drikkevand til svinene ligger væsentligt under normen for en besætning af denne størrelse.

Ved vask af stalde anvendes iblødsætning, hvorefter staldene dagen efter vaskes med vaskerobot.

Vaskerobotten monteres med en almindelig højtryksrenser og vasker efter et forprogrammeret program.

Vaskerobotten vil kunne rengøre 80-90 % og en efterskylling vil derfor være nødvendig, hvilket dog ikke vil resultere i at vandforbruget vil afvige fra normen.

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT i relation til vandforbrug.

Management:

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På Ndr.

Ellebygård er der taget følgende forholdsregler:

Overbrusningsanlæg anvendes i staldene i henhold til anbefalingerne fra Dansk Svineproduktion for at sikre mindst muligt ”svineri” på det faste gulv, hvilket giver en god staldhygiejne og der med også en lavere ammoniakfordampning.

Driften planlægges, så der under normale omstændigheder aldrig er overbelægning i stierne. Der tages dog forbehold for eventuelle strejker på slagteriet eller lignende uforudsete omstændigheder.

Vand- og elforbrug opgøres en gang årligt.

Forbrugt mængde af foder opgøres i forbindelse med effektivitetskontrol.

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.

Der er udarbejdet en beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle og brand m.v. er beskrevet.

Der udarbejdes en smittebeskyttelsesplan i henhold til gældende regler for svinebesætninger over 500 DE pr. ejendom.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

Foderoplysninger:

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring, hvilket der heller ikke er i denne miljøgodkendelse.

Der anvendes vådfodring på bedriften. Vådfodring giver en bedre foderudnyttelse end tørfodring, og en mindre ammoniakfordampning. Foderet tilsættes fytase.

Det vurderes, at der anvendes BAT i forhold til foder og udfodringssystemer.

Bedste tilgængelige staldteknologi:

Med hensyn til BAT og staldsystemer er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet fra bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk’s beregninger:

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT:

- Et fuldspalte gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle
- Et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler med hældende vægge og et vakuumsystem eller
- Et delvist spaltet gulv med ventralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder.

Ifølge Dansk Svineproduktion er de 2 sidstnævnte staldtyper hollandske typer, som ikke har fundet udbredelse herhjemme.

Endvidere findes der 3 BAT-byggeblade:

- Delvist spaltegulv med 1/3 spaltegulvsareal
- Delvist spaltetgulv med skraber og køling af kanalbund
- Luftvasker med syre, rensning af 60 % afgangsluft.

På Ndr. Ellebygård er den eksisterende slagtesvinestalden indrettet med 39% fast gulv og den nye slagtesvinestald indrettes med mere end 50 % fast gulv. Delvist spaltegulv har en lavere ammoniakfordampning end fx fuldspaltegulv, da gyllekummen er reduceret. I den eksisterende stald på Ndr. Ellebygård er der, som nævnt, delvist spaltegulv med ca. 39% fast gulv. Dette er derfor et af de bedste staldsystemer, dog er ammoniakfordampningen ifølge normtallene lidt højere, end hvis der var over 50%

fast gulv. Der har ikke været tænkt over denne detalje, da staldsystemet blev valgt. Stalden er bygget i 2003 og udvidet i 2007. Det må derfor først forventes, at stalden skal renoveres om ca. 20 år.

Det vurderes, at staldene er indrettet med BAT-teknologi.

Gødningsopbevaring:

Fortanken:

- Stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- Lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt, således at det hele tiden sikres at beholderen bund og vægge er tætte.
- Der er ingen spjæld, men alt overpumpes via neddykket rør

Fra staldene afledes rågyllen til denne beholder, hvorfra det ledes gennem separationsanlægget. Den faste fraktion opsamles i en container og køres til Biokraft A/S, mens væskefraktion ledes videre til gyllelagunen, hvor det opbevares frem til udspreddning.

Gyllelagunen er en lukket "pose" af en bundmembran og en overmembran. Under lagunen er der en sikkerhedsmembran, som er med til at forhindre et eventuelt udslip i at kunne sive ned. Sikkerhedsmembranen er koblet med en kontrolbrønd, hvor der registreres, hvis der kommer væske ned på sikkerhedsmembranen. Lagunen er omgivet af jordvolde med hegn. Da der er tale om en lukket beholder, er ammoniakemissionen halveret i forhold til en ammoniakemission fra en åben beholder. Dette betyder også, at der er en større gødningsværdi i gyllen ved udbringning på marken. Desuden kommer der ikke regnvand ind i gyllen, hvilket sparer nogle læs transport, når gyllen skal bringes ud på markerne. Det har nogle gange vist sig, at det kan være et problem at omrøre gyllen i lagunerne, men dette er ikke et problem på Ndr. Ellebygård, da det er den tynde væskefraktion, som opbevares i lagunen. Teknik & Miljø vurderer, at der anvendes BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. BREF.

Bedste tilgængelige udbringningsteknik:

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer, og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Al husdyrgødning på bedriften separeres i et lavteknologisk Kemiraanlæg. Den faste fraktion leveres til Biokraft A/S, men der er væskefraktionen, som udbringes på bedriftens arealer. Der er flere fordele ved at anvende separeret gylle på markerne. Væskefraktionen er mere tyndtflydende end rågylle og trænger derfor

hurtigere ned i jorden. Dette medfører, at ammoniakfordampningen bliver lavere end ved udbringning af rågylle.

Endvidere ligger udnyttelsesprocenten på kvælstoffet i væskefraktionen på 85-100%, hvorfor der sker en mindre udvaskning af kvælstof på arealer, der tildeles væskefraktionen sammenlignet med arealer, hvorpå der udsprede rågylle.

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage.

Da arealerne er jordbundstype 7 og 8 (lerjord) og der primært er dyrkes vinterafgrøder, benyttes der ikke nedfælder. Nedfældning i vinterafgrøder er ikke ønskeligt, da der kommer for mange køreskader på afgrøderne, hvilket medfører et mindre udbytte og i sidste ende en mindre N-optagelse i afgrøder og dermed også en større udvaskning. På sort jord og græsmarker inden for bufferzoner omkring følsomme naturområder, bliver gyllen dog nedfældet jf. lovkrav.

Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Fravalg af teknikker

Gyllekøling:

Gyllekøling er fravalgt da der ikke er noget egentlig varmebehov på ejendommen. Gyllekøling vil ikke kunne etableres i den eksisterende stald som rummer hovedparten af produktionen. Den nye stald etableres med 50-75% fast gulv, hvilket i sig selv giver en lav ammoniakemission og gyllekølingen vil derfor kun kunne reducere ammoniakfordampningen med relativ få kg N ekstra. Da der ikke er noget varmebehov vil alle omkostninger til etablering og drift af anlægget blive relateret til de sparede kg N. Det betyder en relativ høj omkostning pr kg N der potentielt vil kunne reduceres.

Svovlsyrebehandling af gyllen:

Ansøger har valgt at etablere min 50% fast gulv i den nye stald og opbevare gyllen i gyllelagune i stedet for at etablere gylleforsuring. Gylleforsuring ville have kunnet reducere ammoniakfordampningen yderligere på ejendommen især fordi systemet sandsynligvis ville kunne eftermonteres i den eksisterende stald. Et forsøringsanlæg et dog en større investering foruden at der er årlige driftsomkostninger til svovlsyre, el mv. Ud fra Miljøstyrelsens BAT-blad er det skønnet at et gylleforsøringsanlæg ville betyde øgede omkostninger på ca. 300.000 kr. årligt. Selv om reduktionen i ammoniakfordampning ville være betydelig vil det alligevel svare til ca. 60 kr./kg reduceret N eksklusiv værdien af det sparede kvælstof. Gylleforsuringens effekt i forhold til lagertabet er ikke eksisterende på Ndr. Ellebygård, da gyllen vil blive opbevaret i gyllelagune. Dette bevirker, at omkostningen pr kg reduceret N alt andet lige vil være større på Ndr. Ellebygård.

Gyllen på Ndr Ellebygård skal separeres. Der foreligger ikke erfaringer med kombinationen af gylleforsuring og efterfølgende separation af gyllen. Det er uafklaret om væskefraktionen fra separationen med forsuret gylle vil være tilstrækkelig sur til at hindre ammoniakfordampning fra denne fraktion. I modsat fald vil der i forhold til omkostningerne i BAT-bladet skulle tillægges omkostninger til overdækning af gyllebeholder eller som her gyllelagune.

Det er også uafklaret hvor meget fiberfraktion, som stammer fra separation af forsuret gylle, der vil kunne anvendes i biogasanlægget, hvortil fiberfraktionen afsættes. Men forsuret gylle er mindre egnet til

udnyttelse i biogasanlæg, for den tilsatte svovlsyre reduceres til svovlbrinte, og niveauet af svovlbrinte i gylle må ikke være for højt, når gyllen skal anvendes til gasproduktion. Al gylle på bedriften separeres og den faste fraktion leveres til Biokraft A/S. Ejendommen er derfor mindre velegnet til etablering af forsuringsanlæg.

Usikkerheder i forhold til kombination af gylleforsuring og gylleseparation samt de høje anlægs og driftsomkostninger har betydet at ansøger har fravalgt gylleforsuring.

Luftrensning:

Ammoniakfordampningen fra staldanlægget ville kunne reduceres ved at lede hele eller dele af ventilationsluften gennem et luftrensningsfilter. 2/3 af produktionen på ejendommen finder sted i eksisterende stald. Omkostninger til etablering af luftrensning på en eksisterende stald er alt andet lige større end ved nybyggeri.

Erfaringerne med de kemiske luftrensere viser at der fortsat er driftsproblemer med anlæggene (kilde: Miljøstyrelsens BAT-Blad). Luftrensning hvor ventilationsluften skal gennem et filter betyder alt andet lige et større energiforbrug pga. tryktabet over filteret. Dertil kommer forbrug af svovlsyre samt afskrivning og forrentning af investeringen. Omkostningerne ved fx 60 % luftrensning vil ligge på ca. 300.000 kr. som for gylleforsuring, hvis der er tale om nybyggeri. Omkostninger vil derfor givet vis være større på Ndr. Ellebygård da 2/3 af produktionen sker i eksisterende bygninger.

Ved kun at etablere luftrensning i den nye stald vil omkostningerne selvfølgelig være lavere men det vil

reduktionen i ammoniakfordampningen ligeledes. Dette betyder at omkostningen pr kg reduceret kg N vil blive mindre.

Luftrensning er derfor fravalgt pga. at der stadig er tekniske problemer med luftrensningsanlæg, en stor del af produktionen sker i eksisterende stalde hvor etablering af luftrensning er mere kompliceret samt de totale omkostninger til investering og drift af anlægget.

Teknik & Miljø vurderer samlet, at kravet om bedste tilgængelige teknologi inden for de områder loven om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug stiller krav om, er opfyldt på Ndr. Ellebygård

17 Vurdering af hensynet til de landskabelige værdier

Ndr. Ellebygård er i henhold til Regionkommuneplan 2005 placeret i landzone og i et område, som er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. Ejendommen fremtræder som en samlet enhed i landskabet, idet alle bygninger er opført og vil blive opført i tilknytning til den eksisterende gård og således udgør ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer en hensigtsmæssig helhed.

Landskabeligt er Ndr. Ellebygård placeret for enden af en ca. 230 m lang privat vej, som grænser op til Kirkeskolevej. Ejendommen er omgivet af åbnemarker mod øst og syd grænser markerne dog op til en skovbræmme langs med åløbet og mod nord grænser markerne op til Kirkeskolevejen.

Området omkring Ndr. Ellebygård er et landbrugslandskab, hvor kombinationen af åbne marker, med spredte mindre skove og levende hegn giver et varieret landskabsbillede. Denne skovstrækning øst for Ndr. Ellebygård danner en "ryg" for ejendommen mod øst, og er med til, at gøre at ejendommen ikke bliver et dominerende element i landskabet.

I forbindelse med besætningsudvidelsen opføres en ny slagtesvinestald og en gyllelagune. Stalden placeres øst for den eksisterende slagtesvinestald og syd for den oprindelige 4 længet ejendom. Lagunen placeres syd

for slagtesvinestaldene. Den nye stald og lagunen vil ikke kunne ses fra offentlig vej og vurderes ikke at blive dominerende elementer i landskabet.

18 Vurdering af tiltag ved ophør af husdyrbruget

I forbindelse med et eventuelt ophør af husdyrproduktionen vil samtlige produktionsbygninger tilhørende svineproduktionen blive rengjort, vedligeholdt eller nedrevet. Ejendommens øvrige bygninger vil blive vedligeholdt, således at ejendommen ikke vil frem træde misligholdt. Teknik & Miljø vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

19 Vurdering af alternativer til beskrevet produktionsudvidelse

19.1 Alternative løsninger

Karsten Westh forpagter staldbygninger på ejendommen Englyst, Godthåbsvej 67, 3751 Østermarie, hvor der tidligere har været produktion af slagtesvin. Et andet alternativ til den ansøgte udvidelse på Ndr. Ellebygård kunne derfor være at placere den ansøgte udvidelse på Englyst. Men dels er de eksisterende stalde- og gylleanlæg på Englyst af ældre dato, og dels ligger der i en afstand på under 200 m fra Englyst fem enkeltbeboelser uden landbrugspligt, hvorfor det ikke er hensigtsmæssigt at placere en større produktion på denne ejendom. Det er mere rationelt at samle produktionen af slagtesvin på én ejendom, Ndr. Ellebygård, hvor der er nye, moderne staldanlæg med vådfoderanlæg og en ny gyllelagune, som har kapacitet nok til hele ejendommens gylleproduktion. Englyst vil dog forsat blive anvendt som bufferstald, hvis det bliver nødvendigt.

Teknik & Miljø vurderer samlet set ikke det behandlede alternativ som værende bedre end det ansøgte projekt.

19.2. 0-alternativ

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres.

Udgangspunktet er at skabe en rentabel produktion på bedriften. 0-alternativet til den ansøgte udvidelse er at opretholde den nuværende produktion på det niveau den er nu. Dette vil dog reelt betyde en begyndende afvikling af bedriften, hvilket ikke er hensigtsmæssigt, såfremt man ønsker at være en part af dansk landbrug også i fremtiden. Det ansøgte projekt skal være med til at sikre, at det forsat kan være rentabelt at drive Ndr. Ellebygård både nu og i fremtiden. Hvis den beskrevne udvidelse af antal dyreenheder ikke finder sted, vil det betyde, at der ikke vil være sammenhæng i produktionen på bedriften, idet der i så fald ikke vil være kapacitet til aftage og opdrætte alle de grise, som produceres, hvor der er ansøgt om en udvidelse fra 18.000 til 21.000 smågrise. Ejeren vil i så fald være nødt til at forsøge at afsætte de resterende smågrise til andre slagtesvineproducenter. Hvis der forsættes som i nuproduktionen indebærer det, at de eksisterende åbne gyllebeholdere vil blive brugt i modsætning til den planlagte udskiftning til en ny lukket gyllelagune, hvorfra der er mindre ammoniakfordampning. 0-alternativet vil betyde, at Ndr. Ellebygård ikke bidrager til en øget miljøpåvirkning i lokalområdet. Det er dog Teknik & Miljø vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på Ndr. Ellebygård ikke påvirker lokalområdet i negativ retning, se nærværende godkendelse.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet kontra udvidelsen på Ndr. Ellebygård, er det Teknik & Miljø vurdering, at udvidelsen på Ndr. Ellebygård ikke vil betyde væsentlig støre gener for naboerne omkring Ndr. Ellebygård end ved den nuværende produktion - jf. afsnit 15 om lugt-, støj- og fluegener samt lysforhold.

Det er Teknik & Miljø vurdering af de socioøkonomiske konsekvenser, at 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på Ndr. Ellebygård, ville være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagteriet, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes. Udvidelsen vil derimod betyde øget beskæftigelse i selve produktionen samt i en række følge-erhverv.

20 Afværgeforanstaltninger

20.1 Fodermæssige forhold

Foderet tilsættes fytase, hvormed der opnås et lavere indhold af fosfor i husdyrgødningen, idet fosforindholdet i foderet er lavere, når der tilsættes fytase.

20.1 Gylleseparation på Brændegård og Ndr. Ellebygård

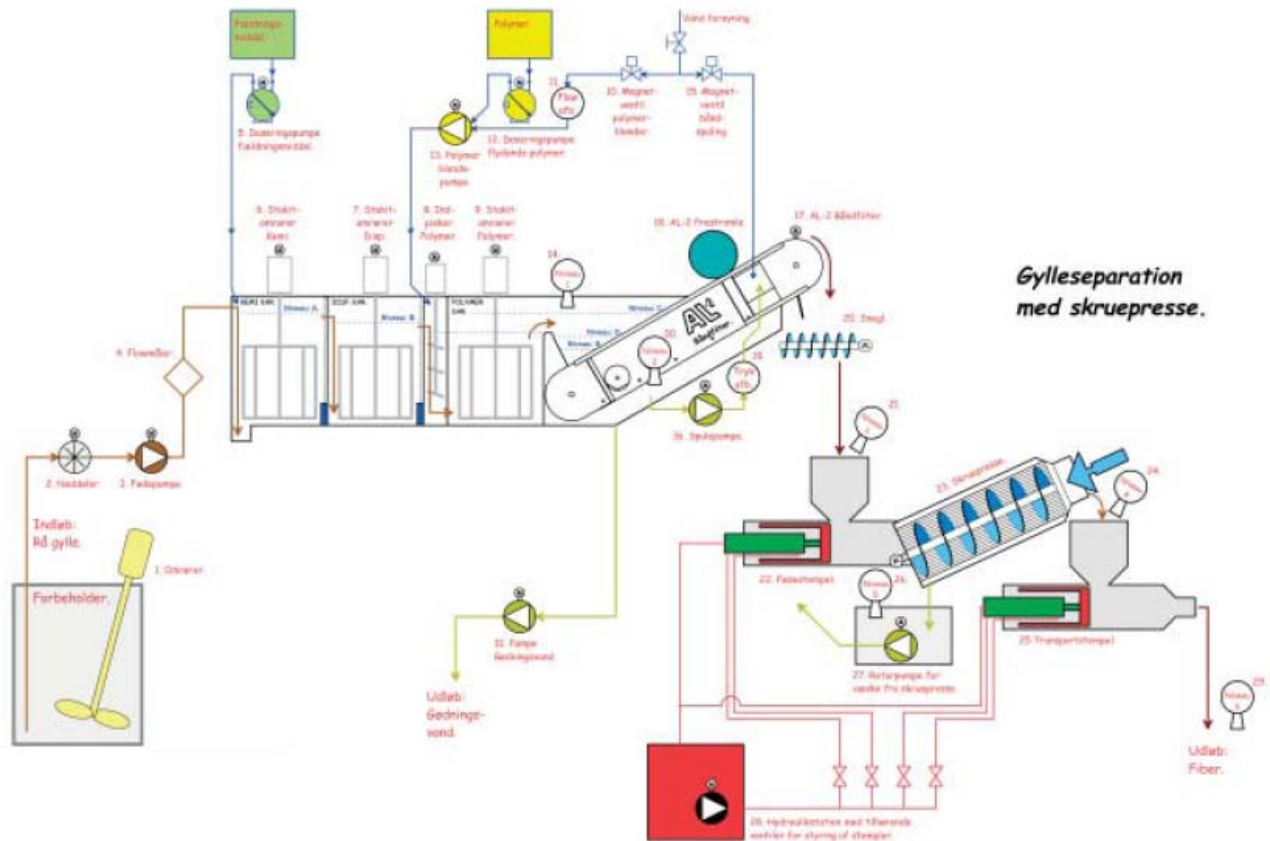
Formålet med at investere i gylleseparering har været at opnå en bedre udnyttelse af husdyrgødning ved at nedbringe kvælstofudvaskning og ammoniakfordampning fra udbragt gylle. Derudover har det været et mål at reducere lugtgenerne fra udbragt gylle.

Ved en lavteknologisk gylleseparation med Kemira Miljø A/S's mobile anlæg separeres gyllen i en væskefraktion og i en fast fraktion, hvor den faste fraktion (tørstoffractionen) indeholder min. 25 % af kvælstoffet og ca. 70 % af fosforen. Med afsætning af tørstoffractionen til Biokraft A/S er det kun væskefraktionen, der skal udbringes på ejendommens harmoniareal. Det åbner mulighed for, at bedriften kan reducere sit ejerkrav med 25 %, såfremt at mere end 20 % af gyllens kvælstof og mere end 60 % af gyllens fosfor tilbageholdes i den tørstoffrige fraktion, samt at mindst 75 % af gyllen separeres.

Bedriften har et tilstrækkeligt jordtilliggende og muligheden for reduktion af ejerkravet er ikke benyttet. I stedet udnyttes det, at separeringen giver mulighed for reduktion i harmoniarealet. Der kan udspredes op til 168 kg kvælstof pr. ha ved udnyttelse af reglen om, at 1 DE kan sættes til 120 kg kvælstof. Hermed opnås der en større fleksibilitet i markdriften.

Det forventes, at kvælstoffet i væskefraktionen udnyttes med 85 - 100 %, hvorfor der fås en væsentligt mindre udvaskning af kvælstof på arealer, der tildeles væskefraktionen, sammenlignet med arealer, hvorpå der udspredes rågylle. Samtidig vil tildelingen af op til 168 kg kvælstof pr. ha kunne dække langt størstedelen af afgrødernes behov for kvælstof. På sigt kan det blive nødvendigt at supplere med fosforgødning, eftersom hovedparten af gyllens fosfor bortføres med den faste fraktion.

20.1.1 Generel beskrivelse af gylleseparationsanlægget

Billede 1: Skematisk diagram af anlæggets opbygning (kilde: Kemira Miljø A/S)

Anlægget på Brændegård afviger ikke fra det viste skematiske diagram over anlægget.

Slangen, som tørstoffractionen skal presses igennem over til containeren, er blevet udskiftet med et 6" jernrør. Containeren er blevet forstærket, og et rør i containeren er blevet afkortet for at minimere modstanden, når tørstoffractionen presses ind i containeren. Rørets funktion var at forbedre fordeling af materialet i containeren. Afkortningen af røret har ikke haft betydning herfor.

20.1.2 Generel beskrivelse af anlæggets funktion

Rågyllen suges fra fortanken over i anlæggets blandekamre via en snittepumpe (neddeler). Gyllen omrøres og tilsættes polymer opblandet i vand. Polymeren får de faste partikler i gyllen til at flokulere og udfælde. Fraseparering af den vandige del sker i første omgang ved at lede materialet op på et filterbånd og derfra videre til en skruepresse. Den afvandede tørstoffraction komprimeres og presses gennem en slange til en container, mens væskefraktionen ledes tilbage til fortanken.

I forbindelse med anlægget er der både på Brændegård og Ndr. Ellebygård etableret en støbt plads til anlægget, en pumpebrønd samt en buffertank med fast overdækning.

Anlægget blev taget i brug oktober 2006.

20.1.3 Beskrivelse af produktionen til hvilken anlægget er tilknyttet

Bedriften omfatter Brændegård, hvor der er sohold, og Ndr. Ellebygård, hvor der er slagtesvin, samt ejendommen Kornvang, hvor der idag er smågrise. Efter udvidelsen samles søer og smågrise på Brændegård. Det samlede antal DE bliver efter udvidelsen ca. 950 DE.

Al gylle på bedriften separeres i dag i anlægget, som flyttes mellem ejendommene efter behov. Kontrakten med Biokraft vil blive udvidet, således at hele gyllemængden kan separeres også efter den planlagte produktionsudvidelse.

Billede 2: Kemira gylleseparationsanlæg hos Kasten Westh.

21 Samlet konkluderende vurdering

Der er foretaget beregninger af ammoniakfordampningen og ammoniakdepositionen til omkringliggende naturarealer. Anlægget ved Ndr. Ellebygård er beliggende mere end 1000 m fra naturområder, der er beskyttet i form af bufferzoner. Dog er de nærliggende naturområder besigtigede og forøgelsen i ammoniakdepositionen som følge af besætningsudvidelsen vurderes ikke at påvirke naturtilstanden væsentligt. Desuden vurderes vandmiljøet ikke at blive påvirket væsentligt af næringsbelastning fra overfladisk afstrømning.

Kravet til 20 % reduktion af ammoniakfordampningen på udvidelsen i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006 er opfyldt, idet der er opnået reduktion i ammoniakfordampningen ved, at der er etableret delvist spaltegulv (50-75 % fast gulv) i stalden samt fortank samt gyllelagunen er lukkede beholdere til opbevaring af husdyrgødningen.

Landskabeligt vurderes der ikke at ske en væsentlig ændring i landskabet omkring Ndr. Ellebygård, der skal dog opføres en ny stald og en gyllelagune. Men de nye faciliteter opføres bag ejendommens eksisterende bygninger og bliver derved ikke dominerende elementer i landskabsbilledet.

Med hensyn til nabogener er det Teknik & Miljø vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde større gener for naboerne omkring Ndr. Ellebygård end ved den nuværende produktion. Endvidere er der beskrevet og stillet vilkår, som sikre, at de nødvendige foranstaltninger træffes ved ophør af driften på ejendommen, således at forureningsfare undgås.

Ses der på projektets kortsigtede såvel som langsigtede virkninger på miljøet vurderes disse ikke at være af væsentlig betydning. Teknik & Miljø har vurderet, at den øgede ammoniakemission fra Ndr. Ellebygård ikke vil have en negativ indvirkning på naturområderne, hverken på kort- eller langsiget.

Med hensyn til udspretningsarealernes placering ligger ingen arealer i nitratfølsomme områder i forhold til vandindvinding og ej heller i fosforbelastede områder. En part af udspretningsarealerne ligger dog indenfor nitratklasse 1 i forhold til overfladevand, men udspretningsarealet størrelse sikre, at kravene i forhold til nitratklasse 1 kan overholdes.

22 Generelle forhold

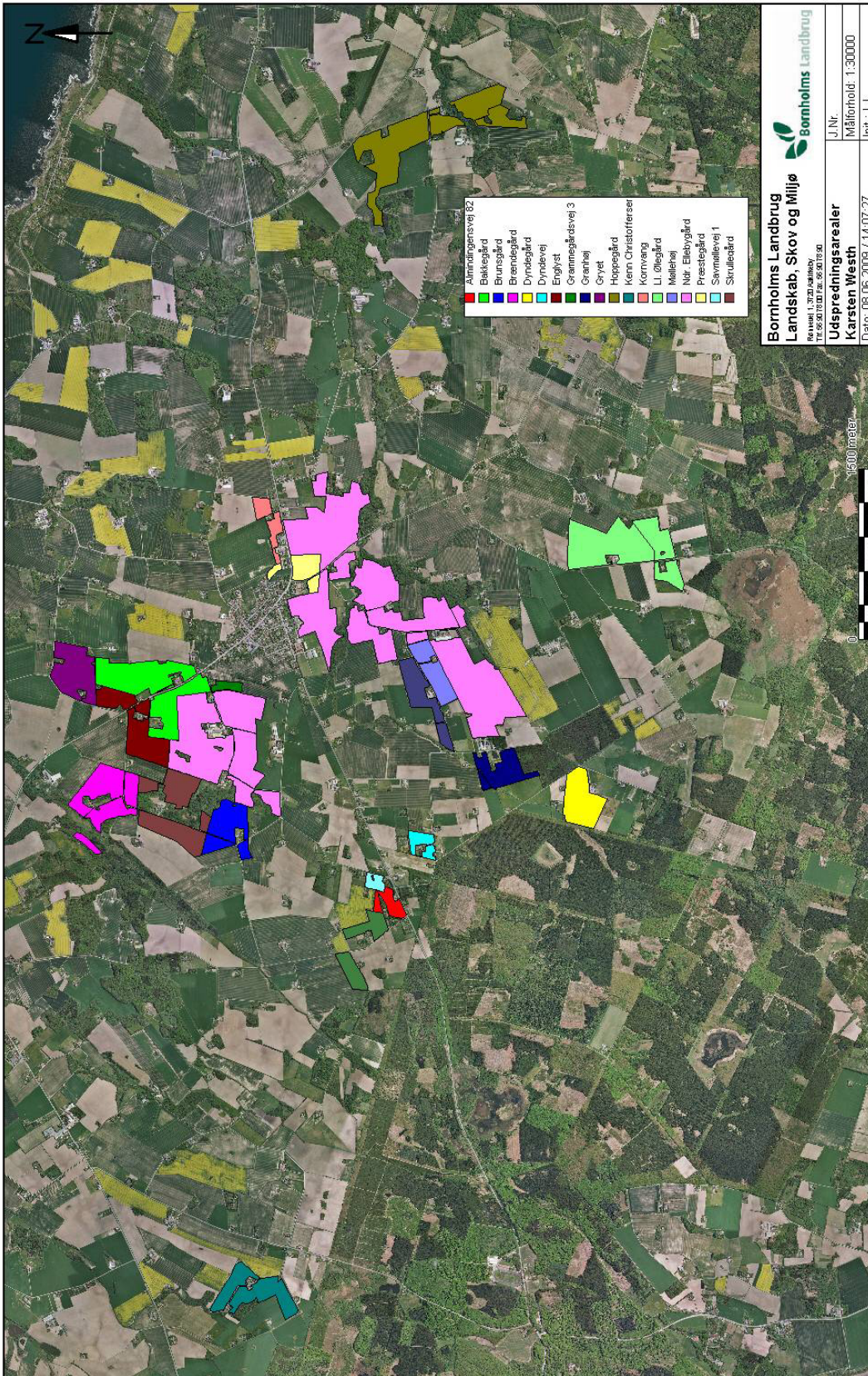
22.1 Tidligere offentliggørelser

Bornholms Regionskommune offentliggjorde i perioden 20. december 2008 til 19. januar 2009, at kommunen havde modtaget en ansøgning vedrørende ønske om udvidelse af svineproduktionen på Ndr. Ellebygård, Østermarie. Regionskommunen modtog ingen skriftlige debatindlæg som følge af offentliggørelsen. I perioden 24. juni til 5. august 2009 forløb den anden offentlige høringsperiode og i forbindelse hermed modtog Regionskommunen ingen indlæg.

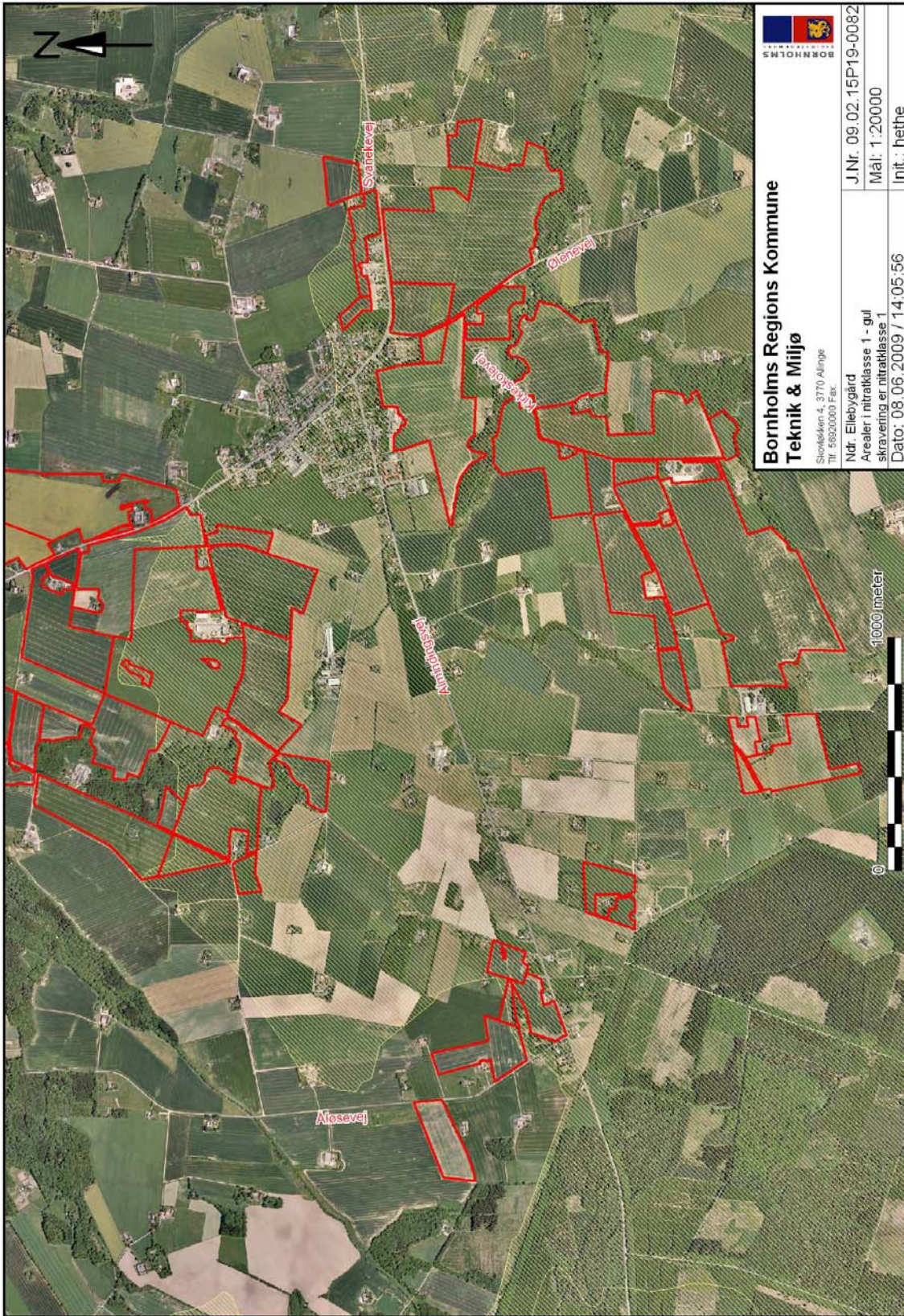
21.2 Klagevejledning

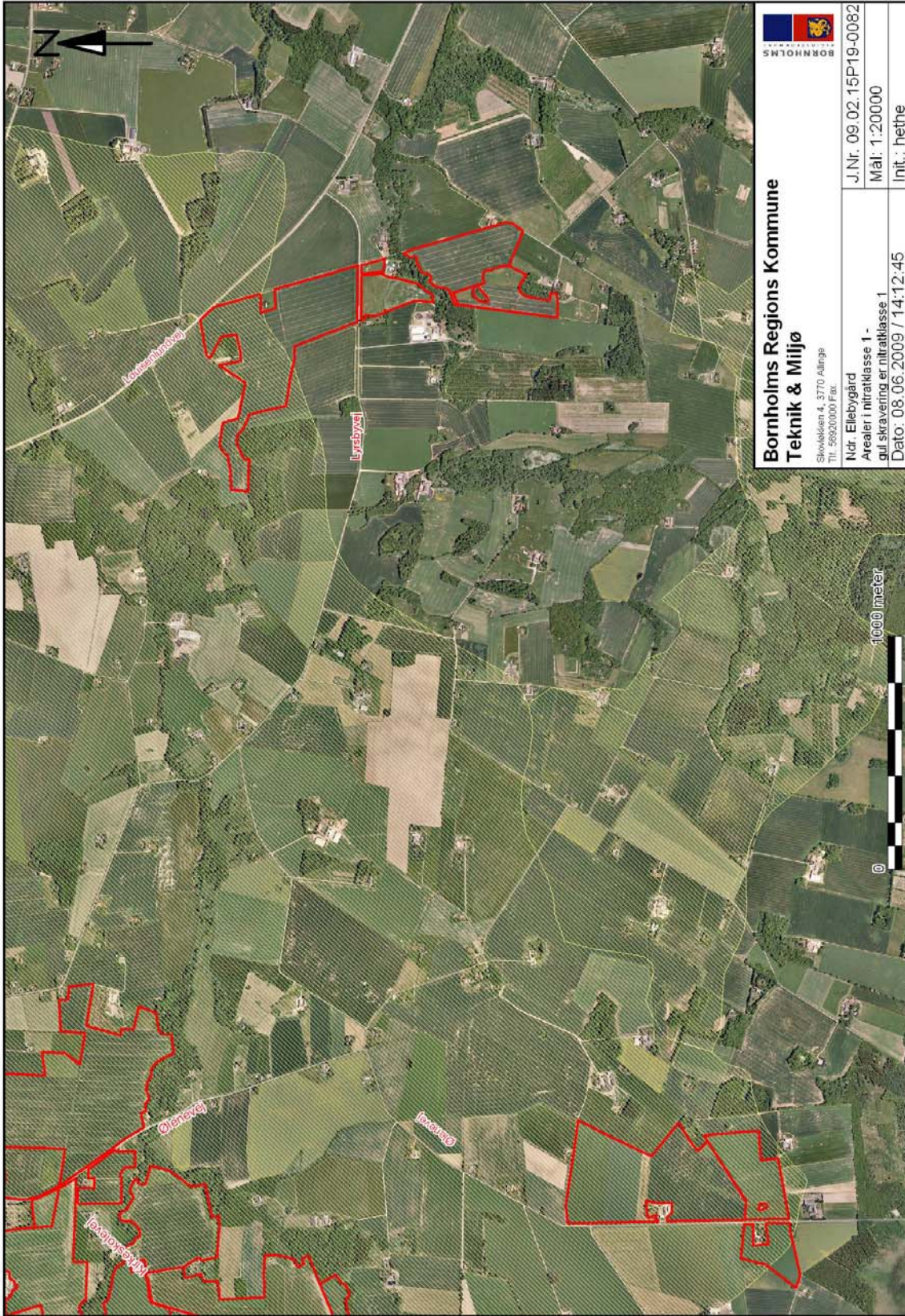
Regionskommunens afgørelse kan påklages til Miljøklagenævnet af enhver med retlig interesse i sagen. Evt. klage skal være skriftlig og indsendes til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, Skovløkken 4, 3770 Allinge. Herfra videresendes klagen til Miljøklagenævnet, der vil behandle klagen. Klagefristen er 4 uger fra 12. august 2009, hvor afgørelsen annonceres i Rytterknægten. Klagefristen udløber dermed 9. september 2009.

Bilag 1 - Udspretningsarealer til Ndr. Ellebygård

Bilag 2 - Udspretningsarealer i nitratklasse 1

Bornholms Regions Kommune
Teknik & Miljø
 Skovsøkn 4, 3770 Allinge
 Tlf: 56920000 Fax:

J.Nr. 09.02.15P19-0082
Mål: 1:20000
Init.: hette
Ndr. Ellebygård
Arealer i nitratklasse 1 - gul skraveret er nitratklasse 1
Dato: 08.06.2009 / 14:12:45

Bilag 3 - Anlægstegning

